

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza hospodaření obecně prospěšné společnosti
Analysis of the Non-governmental Organization Economy

Student: Monika Dufková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Hakalová, Ph.D.

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Monika Dufková**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Téma: **Analýza hospodaření obecně prospěšné společnosti**
Analysis of the Non-governmental Organization Economy

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika obecně prospěšné společnosti
3. Charakteristika společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.
4. Analýza hospodaření společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

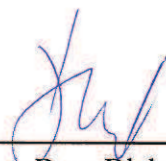
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Hakalová, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 7. 5. 2015

Dufková Monika

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika obecně prospěšné společnosti.....	6
2.1	Funkce nestátních neziskových organizací	6
2.2	Právní úprava.....	7
2.3	Postavení a právní poměry	8
2.4	Založení a vznik	9
2.5	Ředitel, správní rada a dozorčí rada	11
2.6	Zrušení, likvidace a zánik.....	14
2.7	Financování činnosti	16
2.8	Nový občanský zákoník	19
2.9	Účetnictví	21
2.10	Daňová problematika	25
3	Charakteristika společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.....	27
3.1	Cíle a cílové skupiny společnosti	27
3.2	Organizace společnosti.....	28
3.3	Pečovatelská služba.....	29
3.4	Denní stacionář.....	31
3.5	Osobní asistence	32
3.6	Ostatní aktivity	33
3.7	Postavení na trhu	34
4	Analýza hospodaření společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.	36
4.1	Výkony společnosti	36
4.2	Rozbor aktiv a pasiv	39
4.3	Výsledek hospodaření	42
4.4	Likvidita	47
4.5	Doba obratu	48

4.6	Zadluženost	49
4.7	Rentabilita	50
4.6	Zhodnocení situace a návrh řešení	51
5	Závěr	52
	Seznam použité literatury	54
	Seznam zkratk.....	56
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Předmětem bakalářské práce je analýza hospodaření obecně prospěšné společnosti. Obecně prospěšná společnost patří do kategorie nestátních neziskových organizací v České republice a jejím cílem je poskytovat obecně prospěšné služby za předem stanovených podmínek. Tyto společnosti nejsou zřizovány za účelem dosahovat zisku, a proto všechn zisk, který společnost za daný rok vykáže, je použit na poskytování služeb, pro které byla organizace založena. Aby však společnost dobře hospodařila se svými finančními prostředky, je nutné provádět finanční analýzu. Finanční analýza je neodmyslitelnou součástí každého řízení podniku, ať už je jejím cílem dosahovat zisku či nikoliv. Pomáhá odhalit slabé a silné stránky v oblasti finančního řízení. Pomocí finanční analýzy jsme schopni posoudit úspěšnost našich cílů a určit v jaké oblasti je nutné se zlepšit. Finanční analýza slouží především pro budoucí ekonomické rozhodování managementu podniku.

Cílem bakalářské práce je teoreticky vymezit obecně prospěšnou společnost a její právní úpravu v České republice, charakterizovat cíle a poslání konkrétní obecně prospěšné společnosti Zdislava Veselí, o.p.s. a následně provést analýzu hospodaření této společnosti.

V první části práce bude popsán proces od vzniku až po zánik společnosti. Dále budou charakterizovány orgány společnosti a jejich práva a povinnosti související s výkonem dané funkce. V této části práce bude popsán i dopad rekodifikace soukromého práva na obecně prospěšné společnosti a budou zachyceny daňové a účetní aspekty, které se liší od společností založených za účelem dosažení zisku. Dále bude rozebrána problematika financování nestátních neziskových organizací.

Ve druhé části této práce bude charakterizována vybraná společnost z oblasti nestátních neziskových organizací Zdislava Veselí, o.p.s. Tato společnost se zabývá poskytováním sociálních a zdravotních služeb obyvatelstvu a jejím hlavním cílem je umožnit jejím klientům setrvat ve svém přirozeném sociálním prostředí.

Závěrečná část práce je věnována analýze hospodaření společnosti Zdislava Veselí, o.p.s. Zhodnocení finančního zdraví společnosti bude provedeno pomocí finanční analýzy a vybraných poměrových ukazatelů. Analýza hospodaření společnosti bude provedena za období od roku 2009 až 2013, jelikož za rok 2014 společnost doposud nezveřejnila účetní výkazy.

Při zpracování práce byly použity metody popisu, analýzy a komparace.

2 Charakteristika obecně prospěšné společnosti

Pod pojmem neziskové organizace chápeme subjekty, u kterých není předmětem hlavní činnosti podnikatelská činnost. Tento termín není v žádném zákoně upraven a jedná se spíše o ustálené spojení ve společensko-ekonomických textech. Tyto organizace jsou zakládány státem, společností, nebo skupinou lidí za účelem prospívat široké veřejnosti.

I když se jedná o neziskové organizace, které nejsou zřízeny za účelem dosahování zisku, mohou zisku dosahovat. Neziskové organizace jsou vždy právnickou osobou, výjimkou jsou organizační složky státu. V žádném případě nelze považovat fyzickou osobu za neziskovou organizaci. Neziskové organizace jsou zakládány a registrovány podle různých právních předpisů, kde jsou uvedeny i podmínky vzniku a založení. Tyto organizace jsou také vedeny u Českého statistického úřadu a mají přiděleno identifikační číslo. Výčet nestátních neziskových organizací je uveden ve vyhlášce č. 504/2002 Sb. a jedná se zejména o tyto organizace:

- politické strany a politická hnutí,
- spolky,
- církve a náboženské společnosti,
- obecně prospěšné společnosti,
- zájmové sdružení právnických osob,
- nadace, nadační fondy a ústavy,
- společenství jednotek,
- veřejné vysoké školy a
- jiné účetní jednotky, které nebyly založeny a zřízeny za účelem podnikání, s výjimkou obchodních korporací.

Od roku 1996 do 1. 1. 2014 docházelo ke každoročnímu nárůstu založených obecně prospěšných společností. Za dané období bylo založeno celkem 2 571 obecně prospěšných společností.¹

2.1 Funkce nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace zastávají ve společnosti několik základních funkcí, a to:

- ekonomickou,

¹ Statistika počtu nestátních neziskových organizací. *NEZISKOVKY*. [online]. [cit. 29. 11. 2014]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/sdata/stat_NNO_tabulka_1990_2013_619.pdf

- sociální,
- politickou a
- demokratizační.

Nestátní neziskové organizace potřebují pro svou činnost finanční zdroje z veřejných rozpočtů, ale i přesto pomáhají snižovat celkové výdaje státu, které by musel bez jejich existence hradit sám. Současně také tyto organizace rozšiřují nabídku na trhu práce a zvyšují počet zaměstnanců v neziskovém sektoru (Kolektiv autorů, 2012).

Nestátní neziskové organizace poskytují společnosti veřejně prospěšné služby. Vymezení pojmu veřejné prospěšnosti do roku 2012 v zákoně neexistovalo. S rekodifikací práva je tento pojem charakterizován v zákoně č. 89/2012 Sb. takto: *„veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejnému prospěšnému účelu“*.² K veřejné prospěšnosti bude přihlíženo při poskytování finančních prostředků z veřejných rozpočtů.

Lippmanova definice z roku 1921, která je uznávaná v celém světě, popisuje veřejný zájem takto: *„Veřejný zájem je zřejmě tím, co by si lidé vybrali, kdyby viděli jasně a racionálně, a jednali nezáujatě a benevolentně“*.³ Prospěšnost každé organizace je posuzována individuálně podle konkrétních okolností.

2.2 Právní úprava

Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, kterým se tato právní forma řídí, platí od 1. 1. 1996. V době, kdy tento zákon vznikal, byla snaha o úpravu legislativy v neziskovém sektoru. V tomto zákoně je spousta nedostatků, a proto bylo řešení těchto problémů řešeno řadou novelizací, které však nebyly schopny napravit vše. Východiskem z bludného kruhu novelizací tohoto zákona se stal zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který je celkovou reformou českého soukromého práva. Tento zákon je veřejností označován jako nový občanský zákoník, aby nedocházelo k záměně se zákonem č. 40/1964 Sb., který pozbyl účinnosti k 1. 1. 2014. Nový občanský

² § 146 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³ Veřejný zájem. *Wikipedie*. [online]. 23. 6. 2013 [cit. 29. 11. 2014]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ve%C5%99ejn%C3%BD_z%C3%A1jem

zákoník již neumožňuje vznik obecně prospěšné společnosti, místo něj vzniká jiná právní forma neziskové organizace – ústav.

2.3 Postavení a právní poměry

Hlava I zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech vymezuje základní ustanovení o obecně prospěšné společnosti. Upravuje postavení a právní poměry společnosti. Společnost je zde chápána jako účelové sdružení majetku, které není sdružováno pro osobní účely. V případě zrušení či likvidace společnosti nemají zakladatelé ani jiné osoby pracující ve společnosti nárok na tento majetek. V zakládací listině nebo v zakládací smlouvě může být upraveno, jak naložit s likvidačním zůstatkem. Likvidační zůstatek může přejít na určenou obecně prospěšnou společnost nebo tuto obecně prospěšnou společnost vybere správní rada. Obecně prospěšná společnost je vždy právnickou osobou, která má plnou právní subjektivitu a splňuje znaky právnické osoby. Znaky právnické osoby jsou tyto:

- právní subjektivita,
- způsobilost,
- civilní a správní odpovědnost,
- vznik, existence a zánik na základě zákona a v souladu se zákonem,
- organizační struktura právnické osoby,
- majetek je vždy oddělen od majetku zakladatele, členů orgánů, zaměstnanců i třetích osob,
- název,
- sídlo společnosti musí být na území České republiky,
- česká národnost (Dvořák, 2010).

Obecně prospěšná společnost nemůže podnikat v hlavní činnosti, pro kterou byla zřízena, ale ve vedlejší činnosti, která je pouze doplňková podnikat může. Tato vedlejší činnost však nesmí být v nepoměrné části k hlavní činnosti, která musí být ve větším rozsahu. Pokud organizace dosahuje zisku, musí jej společnost použít na činnosti, pro které byla zřízena. Prostředky pro svůj chod obecně prospěšná společnost získává z:

- veřejného rozpočtu ve formě dotací,
- vkladů od zakladatelů,
- příjmů z hlavní činnosti,
- příjmů z doplňkové činnosti,

- darů a
- příjmů ze správy vlastního majetku.

Jak už vyplývá z názvu právní formy, organizace je zřizována za obecně prospěšným cílem. Obecně prospěšný cíl chápeme jako pomoc k dosažení sociálního, kulturního nebo jiného blaha pro společnost za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. V žádném případě nelze založit obecně prospěšnou společnost za účelem daňové optimalizace vlastního podnikání. Název obecně prospěšné společnosti musí obsahovat označení „obecně prospěšná společnost“, nebo jeho zkratku „o.p.s.“ (Dvořák, 2010).

2.4 Založení a vznik

Hlava II zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech se zabývá založením a vznikem obecně prospěšné společnosti. Společnost může založit fyzická osoba, právnická osoba, nebo stát. V případě založení společnosti státem je nutný souhlas vlády České republiky. Vláda pak určí ministerstvo, které bude zakladatelem společnosti a bude vystupovat v právních vztazích. Společnost se zakládá zakládací listinou, nebo zakládací smlouvou. Zakládací listina ve formě notářského zápisu, se používá v případě jednoho zakladatele. Pokud je zakladatelů více použije se zakládací smlouva. Pro zjednodušení výkladu budeme v textu používat termín „zakládací listina“. Zakládací listina musí být podepsána všemi zakladateli a jejich podpisy jsou úředně ověřeny.

Zakládací listina musí mít podle § 4 odst. 2 zákona č. 248/1995 Sb. tyto náležitosti:

- název, sídlo a identifikační číslo osoby zakladatele, jde-li o právnickou osobu, nebo jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo, popřípadě datum narození zahraničního zakladatele, nebylo-li rodné číslo přiděleno, a trvalý pobyt zakladatele, jde-li o fyzickou osobu,
- název a sídlo obecně prospěšné společnosti,
- druh obecně prospěšných služeb, které má obecně prospěšná společnost poskytovat,
- podmínky poskytování jednotlivých druhů obecně prospěšných služeb,
- dobu, na kterou se obecně prospěšná společnost zakládá, pokud není založena na dobu neurčitou,

- jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo, u cizích státních příslušníků datum narození, nebylo-li rodné číslo přiděleno, a trvalý pobyt členů správní rady,
- jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo a trvalý pobyt ředitele obecně prospěšné společnosti (dále jen „ředitel“); u cizince jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo, datum narození, nebylo-li rodné číslo přiděleno, bydliště v cizině a adresu místa pobytu na území České republiky,
- jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo a trvalý pobyt členů dozorčí rady; u cizince jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo, datum narození, nebylo-li rodné číslo přiděleno, bydliště v cizině a adresu místa pobytu na území České republiky,
- hodnota a označení majetkových vkladů jednotlivých zakladatelů, jsou-li vkládány, u nepeněžitého vkladu určení jeho předmětu a ocenění odborným odhadcem,
- možnost odměňování a způsob stanovení výše odměny členů správní rady, členů dozorčí rady a ředitele,
- podmínky změn určeného druhu poskytovaných obecně prospěšných služeb,
- způsob jednání správní rady a dozorčí rady,
- volbu nebo jmenování určitého počtu členů správní rady, popřípadě dozorčí rady na návrh předem určeného okruhu občanů nebo na návrh určité právnické osoby, orgánu územní samosprávy nebo orgánu státní správy,
- možnost opětovného členství ve správní radě,
- důvody pro odvolání člena správní rady a dozorčí rady zakladatelem,
- podmínky zcizení nebo zatížení určitého majetku vloženého nebo darovaného zakladatelem.

Pokud by zakládací listina neobsahovala cokoli z výše popsanych náležitostí, jednalo by se o neplatnou zakládací listinu a obecně prospěšná společnost by v takovém případě nebyla vůbec založena. Zakládací listinu lze v průběhu trvání společnosti měnit. Tyto změny mohou provádět jen zakladatelé a musí tak rozhodnout jednomyslně. V zakládací listině může být také upraven přechod práv a povinností zakladatele na jinou osobu (Dvořák, 2010).

Před vznikem společnosti mohou její zakladatelé jednat jménem budoucí společnosti v případech, které souvisí se vznikem společnosti. Jedná se převážně o úkony spojené se

zajištěním chodu společnosti. Jako příklad můžeme uvést podpis nájemní smlouvy na prostory, které budou sloužit k výkonu činnosti. Takto vzniklé závazky přecházejí na společnost v den zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností. Závazek může společnost odmítnout do tří měsíců od svého vzniku v případě, že tyto závazky společnosti brání naplnit cíle, pro které byla zřízena. Za takový závazek pak odpovídá zakladatel, popřípadě zakladatelé společnosti společně a nerozdílně.

Návrh na zápis do rejstříku obecně prospěšných společností podává zakladatel, nebo jiná osoba k tomu písemně zmocněná nejpozději do 90 dnů od založení společnosti. K návrhu se přikládá zakládací listina a podpisový vzor ředitele. Pokud je zakladatelem právnická osoba, dokládají se dokumenty o vzniku a trvání této právnické osoby. Teprve dnem zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností vzniká obecně prospěšná společnost jako právnická osoba.

Do rejstříku se během trvání společnosti dokládají všechny změny v zakládací listině, účetní závěrka, zpráva auditora, výroční zpráva, znalecké posudky nepeněžitých vkladů, projekt fúze, rozhodnutí soudu, projekt rozdělení společnosti, doklady zdůvodňující odvolání, jmenování nebo jiné ukončení funkce členů správní rady, dozorčí rady nebo ředitele a podpisový vzor likvidátora (Dvořák, 2010).

2.5 Ředitel, správní rada a dozorčí rada

Ředitel, správní rada a dozorčí rada tvoří orgány obecně prospěšné společnosti, které zajišťují její chod. Ředitel stojí v čele společnosti a je označován jako statutární orgán společnosti. Ředitelem je vždy fyzická osoba, která má čistý trestní rejstřík a je právně způsobilá. Tato funkce je zcela dobrovolná a nelze nikoho nutit do výkonu této činnosti. Ředitel jedná jménem společnosti a řídí její činnost a majetek s péčí řádného hospodáře. Pojem „s péčí řádného hospodáře“ je popsán v zákoně č. 89/2012 Sb., v § 159 odst. 1 takto: *„Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky“*. Správní rada jmenuje ředitele do jeho funkce a také ho může z této funkce kdykoliv odvolat i bez udání důvodu. Vzhledem k tomu, že je funkce zcela dobrovolná, smí ředitel odstoupit ze své funkce. Pokud tak učiní, musí správní radu o tomto kroku informovat, nejlépe s časovým předstihem. Účinnost tohoto rozhodnutí nabývá okamžikem písemného doručení rezignace obecně prospěšné společnosti. Ředitel má

hlasovací právo ve správní a dozorčí radě, ale jejich členem být nemůže. Výše odměn ředitele je stanovena v zakládací listině a musí být v přiměřené výši.

Správní rada je obligatorním orgánem společnosti a tvoří jej nejméně tři členové. Počet členů je uveden v zakládací listině. V pracovněprávním vztahu ke společnosti může být maximálně jedna třetina členů správní rady a počet členů správní rady musí být dělitelný třemi beze zbytku. Stejně jako v případě ředitele společnosti, členové správní rady mohou být pouze bezúhonné fyzické osoby, které jsou způsobilé k právním úkonům. Pokud je fyzická osoba členem správní rady společnosti, nemůže být členem dozorčí rady v této společnosti a naopak. Každý člen správní rady vykonává svou funkci s péčí řádného hospodáře a je povinen zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, které by v případě prozrazení vedly k poškození obecně prospěšné společnosti. V případě vzniku škody v důsledku špatného jednání členů správní rady, odpovídají za vzniklou škodu společně a nerozdílně.

Členové správní rady vykonávají svou funkci po dobu tří let a mohou být znovu jmenováni, pokud toto ustanovení zakládací listina nijak neupravuje. Uplynutím funkčního období členství ve správní radě zaniká a člen je vymazán z rejstříku obecně prospěšných společností. Členové správní rady si volí svého předsedu, který svolává a řídí zasedání správní rady. Předseda je volen ze stávajících členů správní rady a správní rada si může zvolit ještě další předsedy, kteří budou zastupovat, svolávat a řídit zasedání správní rady v nepřítomnosti předsedy. Při hlasování má každý člen jeden hlas, a pokud není stanoveno v zakládací listině jinak, v případě nerozhodnosti hlasů, má rozhodující hlas předseda. Aby bylo možné o jakékoli záležitosti rozhodnout, musí být přítomna nadpoloviční většina členů správní rady, pokud tento počet členů není upraven v zakládací listině.

Členové správní rady jsou do své funkce voleni zakladatelem, pokud není v zakládací listině uvedeno jinak. Tato funkce je zcela opět dobrovolná. Člen může funkci ukončit rezignací a ta nabývá účinnosti dnem doručení písemného rozhodnutí o rezignaci člena správní rady obecně prospěšné společnosti. Členství ve správní radě zaniká v případě uplynutí doby, na kterou byl člen volen, úmrtím, odstoupením, zánikem společnosti, nebo odvoláním. Odvolat člena správní rady může zakladatel, pokud porušil závažným způsobem a opakovaně zákon č. 248/1995 Sb., nebo pokud jednal v rozporu se zakládací listinou. Tak učiní zakladatel do jednoho měsíce, kdy se dozvěděl o důvodu pro odvolání člena správní rady. Pokud tak neučiní, odvolá člena soud na návrh správní rady, dozorčí rady nebo jiné osoby,

která prokáže právní zájem. Člen je posléze vymazán z rejstříku obecně prospěšných společností. Nejpozději do dvou měsíců je odvolaný člen nahrazen novým členem (Dvořák, 2010).

Správní rada schvaluje rozpočet obecně prospěšné společnosti, řádnou a mimořádnou účetní závěrku, výroční zprávu a předmět doplňkové činnosti. Správní rada písemnou formou schvaluje právní úkon:

- nabytí, zcizení nebo zatížení nemovité věci,
- nabytí nebo zcizení movité věci,
- zřizuje věcné břemeno nebo předkupní právo u movité věci,
- nabytí nebo zcizení autorského práva nebo průmyslového práva,
- založení jiné právnické osoby a peněžité a nepeněžité vklady do této společnosti.

Do pravomocí správní rady patří rozhodnutí o zrušení společnosti a rozhodnutí o jejím převodu na jinou společnost. Pokud zanikne zakladatel např. z důvodu smrti a nemá tento zakladatel právního nástupce, přechází práva a povinnosti na správní radu. Každou změnu statutu musí projednat a schválit správní rada a doloží tuto změnu do sbírky listin do 30 dnů od vydání statutu. Statut nesmí být v rozporu se zakládací listinou.

Dozorčí rada obecně prospěšné společnosti slouží jako kontrolní orgán. Taktéž jako správní rada, tak i dozorčí rada musí mít minimálně tříčlenné složení. Členové dozorčí rady jsou voleni do své funkce na tři roky a mohou být do této funkce znovu jmenováni, pokud není v zakládací listině uvedeno jinak. Uplynutím funkčního období členství ve správní radě zaniká a člen je vymazán z rejstříku obecně prospěšných společností. Členové dozorčí rady si volí svého předsedu, který svolává a řídí zasedání dozorčí rady. Členové jsou jmenováni do funkce zakladatelem, pokud není v zakládací listině stanoveno jinak. Tato funkce je zcela dobrovolná. Člen může funkci ukončit rezignací a ta nabývá účinnosti dnem doručení písemného rozhodnutí o rezignaci člena dozorčí rady obecně prospěšné společnosti. Členství v dozorčí radě zaniká v případě uplynutí doby, na kterou byl člen zvolen, úmrtím, odstoupením, zánikem společnosti nebo odvoláním. V takových případech je člen vymazán z rejstříku obecně prospěšných společností.

Dozorčí rada kontroluje řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu společnosti. Povinností dozorčí rady je nejméně jedenkrát ročně podávat informace řediteli a

správní radě o výsledcích své kontroly. Dozorčí rada dohlíží na plnění povinností uvedených v zakladací listině, a zda neporušuje zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech. Pokud zjistí nějaké pochybení, informuje o tom neprodleně ředitele společnosti. Dozorčí rada může stanovit lhůtu pro nápravu nedostatků, které byly zjištěny. Pokud ani po uplynutí lhůty není sjednána náprava, informuje dozorčí rada o pochybení zakladatele společnosti. Členové dozorčí rady na takové jednání společnosti mohou reagovat dvojím způsobem. První variantou je návrh na zrušení společnosti. Druhou variantou je rezignace ze své funkce člena dozorčí rady. Toto rozhodnutí je zcela logické, protože člen dozorčí rady je odpovědný za škodu a bylo by pro něj velmi riskantní setrvávat v této pozici ve společnosti, která jedná v rozporu se zákonem a na připomínky dozorčí rady nebere zřetel. Aby mohla dozorčí rada provádět kontrolu činnosti společnosti, je oprávněna nahlížet do všech dokumentů a účetních knih. Dozorčí rada smí svolat mimořádné zasedání správní rady, pokud je to pro společnost nezbytné. Členové dozorčí rady se můžou účastnit jednání správní rady a vyjádřit svůj názor. Hlasovat na zasedání správní rady nemohou.

2.6 Zrušení, likvidace a zánik

Stejně jako založení a vznik společnosti je dvoufázový proces, tak i ukončení činnosti je procesem dvoufázovým. První fáze je zrušení a druhou fází procesu je zánik. Při zrušení obecně prospěšné společnosti můžou nastat dvě situace. Zrušená společnost přechází na jinou obecně prospěšnou společnost. V takovém případě mluvíme o zrušení bez likvidace. U této varianty přechází jmění, závazky, práva a povinnosti rušené společnosti na již existující obecně prospěšnou společnost, nebo více obecně prospěšných společností. Tato forma přechodu se označuje jako vnitrostátní fúze sloučením. Další variantou je vnitrostátní fúze splynutím. Obecně prospěšná společnost, nebo více obecně prospěšných společností, které přebírají jmění, závazky, povinnosti a práva rušené společnosti, teprve vzniká a doposud neexistuje. V praxi k vnitrostátní fúzi s více než dvěma účastníky obvykle nedochází.

Pokud společnost nemá právního nástupce, mluvíme o zrušení společnosti s likvidací. Důvody pro zrušení obecně prospěšné společnosti jsou vyjmenovány v zákoně č. 248/1995 Sb., § 8 odst. 1:

- uplynutí doby, na kterou byla založena,
- dosažení účelu, pro který byla založena,
- dnem uvedeným v rozhodnutí správní rady o zrušení obecně prospěšné společnosti,

- vnitrostátní fúzí nebo rozdělením,
- dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení obecně prospěšné společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci,
- prohlášením konkursu na majetek společnosti.

Pokud o zrušení společnosti rozhodne správní rada, je její povinností nejméně dva měsíce před jejím zánikem o této skutečnosti informovat zakladatele. Pokud tak neučiní, pozbývá rozhodnutí právní platnosti. Zakladatel může toto rozhodnutí změnit nebo zrušit, ale musí zajistit chod společnosti v rozsahu, který umožní dostát závazkům obecně prospěšné společnosti. Návrh na zrušení k soudu může podat státní orgán, zakladatel nebo jiná osoba, která doloží právní důvod. Soud rozhodne o zrušení v případě, že správní rada nezasedala za uplynulý rok a nebyly jmenovány nové orgány, kterým skončilo funkční období více než před rokem. Dalším důvod může být neposkytování obecně prospěšných služeb uvedených v zakládací listině po dobu delší než půl roku. Pokud doplňková činnost opakovaně po dobu delší než šest měsíců zhoršuje kvalitu, dostupnost a rozsah poskytovaných služeb, může soud rozhodnout o zrušení společnosti. Takto může soud rozhodnout i v případě, že společnost zachází se svým majetkem a s příjmy v rozporu se zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech. V těchto případech rozhoduje příslušný krajský soud, u kterého je společnost zapsána v rejstříku, a jedná se o zrušení společnosti s likvidací. Soud může poskytnout lhůtu k nápravě příčiny, pro kterou bylo zrušení navrženo.

U zrušení společnosti se setkáváme s termínem rozhodný den. Toto označení vzniklo z důvodu odlišnosti právních a účetních účinků právního a účetního dne přeměny obecně prospěšné společnosti. Z účetního hlediska je rozhodný den přeměny v okamžiku, kdy zanikající obecně prospěšná společnost neúčtuje za sebe. Z právního hlediska je rozhodný den, kdy se tato změna zapíše do sbírky listin. Na rozhodném dnu se strany dohodnou. (Dvořák, 2010).

V případě likvidace jmenuje likvidátora správní rada. Pokud tak neučiní, jmenuje jej příslušný soud, u kterého je společnost zapsána. Likvidátor nejprve ověří, že společnost byla včas o likvidaci informována. Pokud by nebyl některý ze zakladatelů informován o této skutečnosti, nelze likvidaci zahájit. Dále vyzve věřitele a ostatní osoby, které jsou dotčené likvidací společnosti, aby se přihlásili v tříměsíční lhůtě o svá práva a pohledávky. Likvidaci zveřejní v Obchodním věstníku rejstříkový soud, který tak učiní po zápisu o změně v rejstříku obecně prospěšných společností. Likvidátor oznámí likvidaci příslušnému finančnímu úřadu a

obci, ve které společnost sídlí. Při likvidaci se zpeněží taková část majetku, aby bylo možné uhradit všechny závazky společnosti. Zbylý majetek nabídne likvidátor podle zakládací listiny obci, kraji nebo České republice. Pokud obec nebo kraj majetek odmítne, nebo na nabídku písemně neodpoví do 30 dnů od doručení této zprávy, přechází tento majetek na Českou republiku. Stát již tento majetek odmítnout nemůže. Při převodu majetku na stát vyřizuje převzetí zbylého majetku Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových ke dni zániku obecně prospěšné společnosti. Po skončení všech zmíněných postupů likvidátora, dochází na návrh likvidátora výmaz z rejstříku obecně prospěšných společností a to nejpozději do 30 dnů od skončení likvidace. Tato lhůta má jen pořádkový charakter a nezabrání zániku společnosti. Zánik obecně prospěšné společnosti je dnem výmazu z rejstříku (Dvořák, 2010).

2.7 Financování činnosti

Předpokladem pro dlouhodobé fungování společnosti je zabezpečení dostatečného množství finančních prostředků ve vhodné výši a struktuře. Neziskové organizace musí získat zdroje na krytí nákladů, které zabezpečují chod společnosti a na náklady spojenými s hlavní činností společnosti. Financování neziskové organizace je spojeno se specifiky, které vyplývají z jejich servisního a neziskového postavení.

Neziskové organizace využívají více zdrojů financování, aby zabezpečili nezávislost na jednom zdroji. Zamezí tak negativnímu dopadu při selhání jednoho zdroje financování. Dalším důvodem pro tzv. vícezdrojovost je dána i skutečností, že většina externích dárců není ochotna poskytnout prostředky ve výši, které by hradily celkové náklady organizace. Proto neziskové organizace musejí hledat jiné zdroje financování, resp. vlastní zdroje. Zdroje financování představují finanční i nefinanční tok prostředků do organizace.

Klasifikace zdrojů financování podle:

- způsobu získání:
 - vlastní zdroje,
 - cizí zdroje,
- charakteru zdrojů:
 - peněžní prostředky,
 - nepeněžní zdroje,
- financujícího subjektu:
 - veřejné zdroje,

– soukromé zdroje.

Pokud organizace generuje příjmy z vlastní činnosti, jedná se o tzv. samofinancování. Samofinancování umožňuje organizaci zabezpečit další zdroj příjmů a tak zabezpečit stabilitu a nezávislost organizace. Pod pojmem nezávislost není chápána jen finanční nezávislost, ale i nezávislé rozhodování o směřování aktivit organizace. Zdrojem finančních prostředků může být i doplňková činnost organizace, kde mohou organizace dosahovat zisku. Neziskové organizace jsou stále více nuceny diverzifikovat své zdroje a využívat i výdělečné aktivity, což představuje etický problém, protože neziskové organizace nejsou zakládány za účelem výdělků (Kolektiv autorů, 2012).

Fundraising je termín, který označuje aktivní činnost organizace zaměřené na získávání vnějších zdrojů. Tento termín se objevuje jen v neziskovém sektoru a nesetkáme se s ním nikde jinde. Český překlad bychom hledali jen velmi těžko, ale můžeme jej volně přeložit jako zvyšování či rozšiřování fondů. Fundraising je i managementem organizace, který má za úkol rozšíření zdrojů a zahrnuje v sobě různé metody a postupy, jak získat potřebné finanční i nefinanční prostředky. Fundraising spoléhá na filantropii oslovených dárců s ambicí vybudovat vzájemně korektní vztah či dlouhodobé partnerství. Fundraising je nástroj k inspiraci veřejnosti pro dobročinnost. Pokud je tato činnost úspěšná, získá nezisková organizace dodatečné prostředky pro její chod (Takáčová, 2010).

Osoba, která se zabývá touto činností je označována jako fundraiser a bývá zaměstnancem organizace, nebo externím pracovníkem. Interní fundraiser bývá často vedoucí pracovník organizace nebo projektový manažer. Externí fundraiser není pracovníkem organizace, ale podílí se na její činnosti a je smluvně zavázán k zajišťování finančních i nefinančních prostředků pro organizaci. Tento pracovník se soustředí především na dárce jako osobu, ne pouze na potenciální zdroj prostředků pro organizaci. Úkolem je dárce přesvědčit a získat jeho důvěru k posláním organizace a současně jej obeznámit, jak jeho poskytnutý dar bude společností efektivně použit pro plnění cílů a poslání organizace. Cílem je tedy dlouhodobá spolupráce dárce a neziskové organizace. Předpokladem pro dobrého fundraisera je především trpělivost a sebedůvěra. Současně musí být schopen adekvátně reagovat na odmítnutí a nesmí se nechat odradit.

Fundraising členíme na:

- individuální – prostředky od individuálních dárců,

- firemní – prostředky od firemních subjektů,
- grantový – prostředky z grantových řízení
- vlastní výdělečné aktivity – např. benefiční akce, veřejné sbírky.

Před zahájením fundraisingu si organizace musí stanovit strategii, které by měla věnovat dostatečnou pozornost. K zmapování situace slouží strategické plánování, které usnadní práci při sestavování fundraisingové strategie. Soustředit by se měla především na stanovení hlavních cílů, základních zdrojů a potřeb, které potřebuje na dosažení cílů organizace.

Prvotně si musí organizace definovat své potřeby a upřesnit si svou finanční situaci. S fundraisingem jsou spojeny náklady a pokud organizace nemá dostatečné prostředky na pokrytí těchto nákladů při jeho zahájení, musí rozšířit dosavadní aktivity.

V dalším kroku si musí organizace určit, z jakých zdrojů chce získat prostředky. Jestli to budou zdroje z veřejného rozpočtu, fondů EU, příspěvky od členů, prodej vlastních výrobků nebo služeb.

Poslední fází je vyhodnocení příležitostí. Musí však zohlednit zkušenosti a příležitosti organizace, které napovídají v čem je organizace úspěšná a v čem nikoliv.

Základní metody fundraisingu:

- osobní kontakt,
- veřejná sbírka,
- telefonická kampaň,
- inzerce.

Fundraising je důležitou částí práce organizace a rozhoduje o míře úspěchu, rozšíření a rozvoji. Současně snižuje závislost na příjmech z veřejných či jiných rozpočtů (Takáčová, 2010).

Nezisková organizace nesmí použít své příjmy nebo zisk na obohacení vlastníků ani členské základny. Hlavní odlišností od podnikatelského sektoru je, že všechny příjmy a zisk se musí použít na úhradu nákladů spojených s hlavní činností organizace, pro kterou byla založena. V podnikatelském sektoru se zisk může rozdělit mezi vlastníky podniku, ale v neziskovém sektoru nikoliv. Zdroje vytvořené doplňkovou činností se musí použít pro hlavní činnost organizace. Transparentnost nakládání se zdroji organizace je důležitá k získání

důvěry veřejnosti a umožňuje zainteresovaným subjektům sledovat rozhodnutí, aktivity a použití zdrojů. Organizace zveřejňuje informace veřejnosti a je kdykoliv schopna prokázat původ finančních prostředků, účelnost a neziskový princip hospodaření. Informace poskytuje veřejnosti prostřednictvím tiskových zpráv, výročních zpráv či webových stránek.

Dobré jméno organizace a její důvěryhodnost jsou základními hodnotami, s kterými může organizace dlouhodobě disponovat. V opačném případě je ohrožena celková existence organizace nebo schopnost získávat potřebné finanční prostředky (Kolektiv autorů, 2012).

2.8 Nový občanský zákoník

Od 1. 1. 2014 nelze podle nového občanského zákoníku (dále jen „NOZ“) založit obecně prospěšnou společnost. Stávající společnosti tohoto typu mají možnost se transformovat na ústav, nadaci nebo nadační fond. Tyto právnické osoby se nově označují jako tzv. fundace. NOZ přímo definuje fundaci v § 303 jako *"právnickou osobu vytvořenou majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena"*. Existující obecně prospěšné společnosti se budou nadále řídit zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a tento zákon se již nebude nijak upravovat ani novelizovat.

NOZ vymezuje pro ústav § 402 – § 418. V ostatních právních poměrech, které nejsou vymezeny v těchto paragrafech, se řídí ústav ustanoveními, které platí pro nadaci, s výjimkou nadační jistiny a nadačního kapitálu. Ústav je zřízen za účelem provozování činnosti, která je společensky nebo hospodářsky užitečná, s využitím své majetkové a osobní složky. Majetek ústavu může být rozšířen, zúžen i spotřebován. Ústav může provozovat obchodní závod nebo jinou výdělečnou vedlejší činnost. Nesmí však tato činnost jakkoliv omezovat na jakosti, rozsahu a dostupnosti služeb provozované v hlavní činnosti. Pokud ústav dosahuje zisku, musí svůj zisk použít na činnost, pro kterou byl zřízen, nebo na úhradu nákladů vlastní správy. Název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“, nebo zkratku „z.ú.“. Ústav je založen zakládací listinou a vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

Obdobně jako u obecně prospěšné společnosti tvoří orgány ústavu ředitel, správní rada a dozorčí rada. Dozorčí radu ústav nemusí zřizovat. Ředitel je statutární orgán a stojí v čele ústavu. Ředitele volí a odvolává správní rada a ředitel nemůže být členem správní ani dozorčí rady. Členy do správní rady jmenuje a odvolává zakladatel. Pokud to není možné, jmenuje a odvolává členy dozorčí rada, pokud byla zřízena. V případě, že není zřízena dozorčí rada a zakladatel nemůže členy jmenovat a odvolávat, jmenuje a odvolává členy správní rada sama.

Funkční období je tříleté a členové mohou být voleni opakovaně. Pokud správní rada jmenuje své členy sama, člen může být zvolen do funkce nanejvýš dvakrát po sobě jdoucích volebních období. Člen správní rady nesmí být zároveň členem dozorčí rady. Správní rada může měnit statut ústavu, pokud je to účelné. Tuto změnu zveřejní do sbírky listin, které jsou veřejnosti přístupné ve veřejném rejstříku nebo v sídle ústavu. Právní úprava v NOZ je doplněna speciálním zákonem o statutu veřejné prospěšnosti, který zapíše ústav do veřejného rejstříku. Veřejná prospěšnost musí splňovat zejména tyto kritéria:

- hlavní činnost je veřejně prospěšná⁴,
- vedlejší podnikatelská činnost je jen doplňková a slouží pouze k podpoře hlavní činnosti,
- výše vypořádacího podílu odcházejícího společníka je nejvýše v peněžním vyjádření hodnota vkladu v době jeho splacení,
- v ústavu je zřízen kontrolní orgán,
- zisk po zdanění se nerozděluje mezi členy, zakladatele ani jiné osoby, pracující v ústavu,
- bezúhonnost právnické osoby, zakladatelů, členů orgánů ústavu s důrazem na trestné činy majetkové a hospodářské.

Se zápisem statutu budou, v případě schválení tohoto zákona, spojeny specifické výhody, ale i specifické požadavky na zpracování výroční zprávy. Neplnění kritérií a povinnosti povede k sankcím a výmazu z rejstříku.

Dozorčí rada je kontrolním orgánem ústavu a má nejméně tři členy, kteří jsou voleni na tříleté funkční období. Člen dozorčí rady nesmí být v pracovněprávním vztahu k ústavu, nesmí být likvidátorem a musí být bezúhonným. V případě střetu zájmů správní rady a ústavu, zastupuje správní radu dozorčí rada, která jmenuje jednoho svého člena, který bude vystupovat jejich jménem. Dozorčí rada může svolávat zasedání správní rady, pokud tak neučiní předseda správní rady. Dozorčí rada může nahlížet do všech dokumentů ústavu a může požádat zaměstnance k vysvětlení jednotlivých záležitostí. Dozorčí rada si své členy volí a odvolává sama, pokud zakládací listina neuvádí jinak.

Pokud ústav nezřídí dozorčí radu, vykonává tuto činnosti revizor, který tuto funkci vykonává po dobu pěti let a může být volen i opakovaně. Toto období může být upraveno

⁴ Výčet veřejné prospěšnosti je popsán v § 5 zákona o statutu veřejné prospěšnosti. Tento zákon ještě není schválen vládou České republiky.

v zakládací listině. Revizora jmenuje a odvolává správní rada. Funkci revizora může vykonávat i právnická osoba, která je způsobilá ke kontrolní činnosti. V zakládací listině může být upravena délka výkonu funkce právnické osoby na dobu neurčitou. Podmínky pro výkon činnosti revizora jsou stejné jako podmínky pro členy dozorčí rady. Správní rada může revizora odvolat, pokud opakovaně porušuje zakládací listinu, statut ústavu nebo závažným způsobem poškodil pověst ústavu. Toto odvolání učiní správní rada do jednoho měsíce, nejpozději však do šesti měsíců od zjištění skutečnosti k odvolání revizora z jeho funkce. Odvolat revizora může soud na návrh osoby, která prokáže právní zájem. Pokud správní rada ani soud neodvolají revizora do jednoho roku od vzniku důvodu pro jeho odvolání, právo na odvolání revizora zaniká.

2.9 Účetnictví

Neziskové organizace se řídí těmito předpisy:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky účtující v plném rozsahu,
- vyhláška č. 507/2002 Sb., pro účetní jednotky účtujícím ve zjednodušeném rozsahu,
- České účetní standardy č. 401 – 414.

Pro všechny účetní jednotky, tedy i pro obecně prospěšnou společnost, platí jednotné vymezení předmětu účetnictví. V účetnictví je zachycen stav a pohyb majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.⁵

Od 1. 1. 2003 vešla v platnost vyhláška č. 504/2002 Sb., která provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavní předmět činnosti není podnikání. Účetní jednotky, které mají povinnost ověřovat účetní závěrku auditorem a zveřejňovat údaje z ní, vedou účetnictví v plném rozsahu. Tato vyhláška obsahuje:

- rozsah a způsob sestavení účetní závěrky,
- uspořádání, označování a obsahové vymezení položek aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a výsledku hospodaření v účetní závěrce,
- uspořádání a vymezení doplňujících informací k účetní závěrce,
- účetní metody,

⁵ § 2 zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

- směrnou účtovou osnovu a
- metody pro přechod z účetnictví, které je vedené ve zjednodušeném rozsahu na vedení účetnictví v plném rozsahu (Merlíčková Růžicková, 2011).

Vyhláška č. 507/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky účtující ve zjednodušeném rozsahu. Obecně prospěšná společnost může vést účetnictví ve zjednodušeném nebo v plném rozsahu. Pokud organizace účtuje ve zjednodušeném rozsahu, pak vede účetnictví takto:

- sestavuje účetní rozvrh jen na úrovni skupin,
- může spojit účtování v deníku s hlavní knihou,
- omezené právo v tvorbě rezerv a opravných položek,
- majetek a závazky nelze přeceňovat na reálnou hodnotu,
- účetní závěrku sestavuje ve zjednodušeném rozsahu,
- neúplné vedení analytických a podrozvahových účtů.⁶

Obecně prospěšná společnost musí oddělovat náklady a výnosy z hlavní činnosti od nákladů a výnosů z doplňkové činnosti a náklady a výnosy na správu společnosti. Každou tuto kategorii musí striktně oddělovat. Pro obecně prospěšnou společnost je nezbytné vedení analytických účtů. Společnost musí vést tyto účty pro potřeby účetní závěrky a pro stanovení základu daně z hlavní, vedlejší a správní činnosti.

Vlastní jmění společnosti je zachyceno na účtech účtové skupiny 90 – Vlastní jmění. Vlastní jmění společnosti představuje peněžní vyjádření přijatých darů, dotací a vkladů zakladatelů. Zakladatelé nemají ze zákona povinnost vkládat minimální vklad. Pokud společnost převezme movitý dar, hodnota vlastního jmění se zvýší o tuto hodnotu movitého majetku.

Fondy představují vlastní zdroje krytí majetku obecně prospěšné společnosti a jsou zachyceny v účtové skupině 91 – Fondy. Fond je tvořen ze zisku po zdanění, pokud není stanoveno jinak. Fondy mohou zahrnovat kromě zmíněného zisku po zdanění tyto položky:

- majetek a finanční prostředky, které společnost nabyla za účelem poskytnout tento dar třetím osobám,
- fondy tvořené podle zvláštních právních předpisů,

⁶§ 13a zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

- ostatní tvorbu.

K čerpání fondu dochází převodem zdrojů za účelem pořízení dlouhodobého majetku pro vlastní činnost, darováním jiným osobám nebo ostatním převodem (Takáčová, 2010).

Účtová osnova neziskových organizací je stejná jako u podnikatelských subjektů. Účtové třídy u neziskových organizací jsou totožné s podnikatelskými subjekty. Z tohoto důvodu není třeba se věnovat jednotlivým účtovým třídám.

Specifikem v účtování neziskových organizací a tedy i u obecně prospěšné společnosti je 9. účtová třída. Jedná se o dlouhodobé závazky, které nejsou obsaženy ve 3. účtové třídě, jak je tomu u podnikatelských subjektů. V 9. účtové třídě nalezneme vlastní jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé úvěry a půjčky, závěrkové a podrozvahové účty.

Vlastní jmění a fondy nemají aktivní zůstatek. Zvýšení fondu se provede zaúčtováním částky na straně DAL ze skupiny 91 – Fondy, a na straně MD se objeví příslušný majetkový účet nebo účtová skupina 22 – Účty v bankách nebo 21 – Peníze. Při čerpání fondů je zaúčtován na straně DAL příslušný majetkový účet a na straně MD se zaúčtuje účet ze skupiny 90 – Vlastní jmění. K čerpání fondu dochází např. v souvislosti s pořízením dlouhodobého finančního majetku, který slouží k naplňování cílů hlavní činnosti organizace. V případě čerpání fondu za účelem poskytnout tyto prostředky třetím osobám se na straně DAL objeví účet ze skupiny 22 nebo 21. Pokud, se jedná o poskytovanou službu, zaúčtujeme na účet ze skupiny 64 – Jiné provozní výnosy.

Obecně prospěšná společnost může tvořit pouze rezervy, které jsou vymezeny v zákoně č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o rezervy na opravu hmotného majetku, pěstební činnost a ostatní rezervy.⁷ Rezervy jsou účtovány v účtové skupině 94.

Účetní závěrka tvoří komplexní obraz o společnosti a jejím hospodaření v minulém období. Společnost vede účetnictví tak, aby sestavená účetní závěrka podávala poctivý a věrný obraz o aktivech, dlužích, vlastním jmění, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Účetní závěrka se sestavuje ve zjednodušeném nebo plném rozsahu. Rozsah je určen rozsahem vedení účetnictví. Údaje obsažené v účetní závěrce se považují za poctivé a věrohodné, pokud odpovídají skutečnému stavu. Základní požadavky na informace uváděné

⁷ § 7, § 9 a § 10 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmů

v účetní závěrce jsou spolehlivost, srovnatelnost, srozumitelnost a významnost. Účetní závěrka u nestátních neziskových organizací musí obsahovat rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu.

V rozvaze jsou zachyceny stavy aktiv a pasiv. Jednotlivé položky rozvahy jsou stanoveny ve vyhlášce č. 504/2002 Sb., hlava II. Aktiva jsou uváděna v brutto hodnotě. V rozvaze se vykazují i informace o hodnotě aktiv z minulého účetního období.

Výkaz zisku a ztráty vykazuje konečné stavy na účtech výnosů a nákladů.⁸ Ve výkazu jsou rozlišeny náklady a výnosy související s hlavní činností od nákladů a výnosů související s vedlejší činností a správou společnosti. Ve výkazu se informace za předcházející účetní období neuvádějí.

Příloha doplňuje a vysvětluje údaje obsažené v účetních výkazech a informuje o výši splatných dluhů pojistného na sociální zabezpečení, zdravotního pojištění, státní politiku zaměstnanosti a o evidovaných daňových nedoplatecích u příslušného finančního orgánu. Formální stránka přílohy je zcela v kompetenci společnosti. Může mít podobu tabulek, popisu nebo jejich kombinaci. Obsahová stránka přílohy je popsána ve vyhlášce č. 504/2002 Sb. (Takáčová, 2010).

Důvodem pro ověřování účetní závěrky auditorem je, že nestátní neziskové organizace získávají většinu svých finančních prostředků z veřejných rozpočtů, z rozpočtu územních samosprávných celků, které plynou od daňových poplatníků a ti mají nárok na informace o účelu a způsobu použití těchto prostředků.

Audit neziskových organizací zahrnuje dvě základní složky kontroly – finanční audit a ověření výroční zprávy. Rozsah a obsah auditu je popsán v zákoně č. 254/2000 Sb., o auditorech. Předmětem auditu jsou informace v účetnictví a účetní závěrce. Finanční audit kontroluje, zda jsou údaje v těchto dokumentech zachyceny poctivě a věrně v souladu s platnou českou legislativou (Takáčová, 2010).

Účetní závěrka musí mít obecně prospěšná společnost ověřenou auditorem, pokud je příjemcem dotace nebo jiných příjmů z veřejného rozpočtu nebo od státního fondu za účetní

⁸ Přesné vymezení položek výkazu zisku a ztráty je uveden ve vyhlášce č. 504/2002 Sb., hlava III.

období, kde celkový objem příjmů je vyšší než 1 000 000 Kč. Povinnost ověřit účetní závěrku auditorem je i v případě, že výše čistého obrátu je vyšší než 10 000 000 Kč.⁹

Výroční zpráva informuje o hospodaření obecně prospěšné společnosti. Výroční zpráva obsahuje účetní závěrku a zprávu auditora. Vypracovanou výroční zprávu schválí správní rada a uloží tuto zprávu do sbírky listin nejpozději do 30 dnů. Termín pro zveřejnění výroční zprávy stanoví správní rada společnosti sama, nejpozději však do šesti měsíců od skončení účetního období. Způsob zveřejňování výroční zprávy může být upraven v zakládací listině. V případě nedostatků ve výroční zprávě po jejím zveřejnění, je společnost povinna bez zbytečného odkladu tyto nedostatky odstranit a zveřejnit. Opravená výroční zpráva se uloží do sbírky listin. Výroční zpráva je veřejnosti volně přístupná.

Kromě náležitostí výroční zprávy popsané v zákoně o účetnictví by měla výroční zpráva obsahovat:

- informace o všech činnostech za účetní období a jejich zhodnocení,
 - informace o lidských zdrojích,
 - výnosy v požadovaném členění podle zdrojů,
 - stav a vývoj fondů společnosti k rozvahovému dni,
 - stav majetku, závazků a jejich strukturu k rozvahovému dni,
 - celkový objem nákladů a jejich požadované rozčlenění,
 - výši nákladů na mzdu ředitele a odměny členů správní a dozorčí rady,
 - změny v zakládací listině,
 - změny ve složení členů správní a dozorčí rady a o změně osoby ředitele
- (Dvořák, 2010).

2.10 Daňová problematika

Neziskové organizace jsou plátcí a poplatníky všech daní. Rozdíl mezi běžnými poplatníky a veřejněprospěšnými poplatníky spočívá v omezeném daňovém režimu. Veřejně prospěšné organizace mají různá zvýhodnění ve formě úlev, osvobození nebo výjimky ve zdanění.

Obecně prospěšná společnost si může snížit základ daně vypočítaného podle § 23 a násl. zákona č. 586/1992 Sb., a to o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč. Takto si může

⁹ § 19 odst. 2 zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech.

snížit základ daně, pokud získané prostředky použije ke krytí nákladů souvisejících s činností, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to ve třech bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích. Pokud 30 % ze základu daně je nižší než 300 000 Kč, může si obecně prospěšná společnost odečíst částku 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně. Obecně prospěšná společnost, která je soukromou vysokou školou si může svůj základ daně také snížit o 30 %, maximálně však o 3 000 000 Kč, pokud tyto získané prostředky použije v následujícím zdaňovacím období ke krytí nákladů na vzdělávání, vědecké, výzkumné, vývojové nebo umělecké činnosti. Pokud 30 % snížení základu daně činí méně než 1 000 000 Kč, může si obecně prospěšná společnost odečíst částku 1 000 000 Kč, maximálně však do výše základu daně.¹⁰

Předmětem daně jsou příjmy z reklam, z členských příspěvků a z nájemného s výjimkou nájmu státního majetku. Předmětem daně u obecně prospěšné společnosti nejsou:

- příjmy z dotací, příspěvků na provoz a jiných příjmů z veřejného rozpočtu,
- příjmy z hlavní činnosti, pokud vynaložené výdaje jsou vyšší než příjmy,
- podpora od Vinařského fondu,
- úplata ze státního rozpočtu za převod nebo užívání majetku,
- úplata ze státního rozpočtu za nájem a prodej státního majetku,
- příjmy z bezúplatného nabytí věci z majetkového vypořádání s církvemi a náboženskými společnostmi.¹¹

Obecně prospěšná společnost si od základu daně nesmí odečíst ztrátu z minulých let.¹² Vzniklá ztráta je hrazena z fondu obecně prospěšné společnosti.

Obecně prospěšná společnost založená jako soukromá vysoká škola, se z pohledu zákona o dani z příjmu považuje za veřejnou vysokou školu.

¹⁰ § 20 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ § 18 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

¹² § 34 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

3 Charakteristika společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.

Obecně prospěšná společnost Zdislava Veselí, o.p.s. je poskytovatelem zdravotních a sociálních služeb obyvatelstvu v jejich vlastním sociálním prostředí v Jihomoravském a Zlínském kraji. Sídlo této společnosti je ve Veselí nad Moravou. Společnost byla založena dne 16. 9. 2005 zapsáním do rejstříku obecně prospěšných společností za účelem poskytovat sociální a hospicovou péči ve vlastním sociálním prostředí klientů. Společnost již dříve poskytovala sociální služby prostřednictvím společnosti Domácí péče Zdislava od roku 1994, kterou dnem zápisu v roce 2005 do rejstříku obecně prospěšných společností nahradila společnost Zdislava Veselí, o.p.s.

Obr. 3.1 Logo společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.

Zdroj: Domácí péče Zdislava¹³

3.1 Cíle a cílové skupiny společnosti

Cílem společnosti je poskytovat sociální služby podle potřeb klientů v místě jejich pobytu. Společnost pomáhá překonávat těžké životní situace a zvyšovat kvalitu života klientů. Cíle, které si společnost stanovila, plní prostřednictvím pečovatelské služby, denního stacionáře a osobní asistence v místě působení společnosti.

Společnost zavádí standardy kvality a metodické práce, díky které zvyšuje kvalitu poskytovaných sociálních služeb. Společnost se zaměřuje i na vzdělávání svých pracovníků a snaží se rozšiřovat své řady zaměstnanců o nové členy stávajícího pracovního týmu. Společnost se také snaží zvýšit povědomí o principech komunitní sociální práce.

Pro získávání nových klientů a zjištění jejich potřeb je pro společnost důležité partnerství s obcemi, ve kterých společnost působí. Taktéž významné místo v této oblasti zaujímají partnerské subjekty v daném regionu a motivace občanů k zapojení do dění místní komunity. Komunitní plánování je nedílnou součástí práce obecně prospěšné společnosti.

¹³ Domácí péče Zdislava. Domácí péče Zdislava. [online]. 2014 [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://domacipecezdislava.w1.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

Cílem je vytvářet nové programy podle poptávky místní komunity.¹⁴ Společnost Zdislava Veselí, o. p. s. má velmi pestré zastoupení klientů v regionu, ve kterém poskytuje své služby. Výčet sociálních služeb, které jsou popsány výše, je určen těmito cílovými skupinám:

- senioři,
- osoby s chronickým onemocněním,
- osoby se zdravotním, tělesným či mentálním postižením,
- osoby se zrakovým či sluchovým postižením,
- osoby s kombinovaným či jiným zdravotním postižením.

3.2 Organizace společnosti

Společnost Zdislava Veselí, o.p.s. byla založena v roce 2005 a v čele společnosti je už od samotného vzniku ředitelka Marie Tomečková. Spoluzakladateli byli Ing. František Příbyl a Ing. Karel Tomeček. Společnost byla registrována do obchodního rejstříku u krajského soudu v Brně v oddíle O, vložka 274, pod jménem Zdislava Veselí, o.p.s. se sídlem tř. Masarykova 118, 698 01 Veselí nad Moravou. Způsob jednání byl stanoven tak, že k napsanému nebo vytištěnému názvu společnosti připojí podpis ředitel společnosti. Společnost je založena na dobu neurčitou. Každý ze zakladatelů vložil do společnosti peněžitý vklad ve výši 10 000 Kč.

Kromě sídla společnosti, odkud řídí chod společnosti, je zřízen dům s pečovatelskou službou, se sídlem ve Veselí nad Moravou, Za poštou 110. Jako další pracoviště pro zaměstnance společnosti slouží kontaktní místo v budově zdravotního střediska v nedaleké obci Strážnice, Náměstí 17. listopadu 1545.

Jako všechny nestátní neziskové organizace v České republice, tak i ve společnosti Zdislava Veselí, o.p.s. je zřízena správní a dozorčí rada. Správní i dozorčí radu tvoří tři členové. Společnost vede účetnictví v plném rozsahu a podléhá auditu.

V zakladatelské smlouvě obecně prospěšné společnosti je uvedeno, že společnost může vykonávat doplňkovou činnost. Tato činnost však nesmí nijak ovlivňovat kvalitu, rozsah a dostupnost poskytovaných služeb. Zisk z doplňkové činnosti je určen ke zkvalitnění a rozšíření poskytovaných služeb. V rámci doplňkové činnosti se společnost Zdislava Veselí, o.p.s. rozhodla půjčovat zdravotnické pomůcky, které jsou využívány jak u stávajících

¹⁴ Informace poskytla Marie Tomečková, ředitelka společnosti. Veselí nad Moravou 3. 11. 2014

klientů, u kterých probíhá poskytování služeb v rámci hlavní činnosti, tak i občanům, kterým tyto služby neposkytuje. Ačkoliv byla společnost založena již v roce 2005 a byla oprávněna vykonávat doplňkovou činnost, rozhodlo vedení společnosti o vzniku doplňkové činnosti až v roce 2012.¹⁵

V současnosti společnost zaměstnává 11 zkušených a odborně vzdělaných zdravotních sester, které zabezpečují zdravotní péči o klienta. Péči vždy indikuje příslušný praktický lékař a za takto indikovanou péči klient neplatí. Tyto služby jsou hrazeny pojišťovnou klienta. Organizace spolupracuje se všemi zdravotními pojišťovnami, praktickými lékaři a zdravotními zařízeními ve svém okolí. Zdravotní sestry mají středoškolské vzdělání a několikaletou praxi u lůžka. Všechny tyto pracovnice jsou registrovány v Registru zdravotnických pracovníků, který upravuje zákon č. 96/2004 Sb., o nelékařských povoláních.

Organizace pomáhá formou dobrovolnictví v denním stacionáři získat praktické zkušenosti, které pak může dobrovolník využít při přijímacích řízeních na vyšší odborné školy a vysoké školy, nebo při hledání zaměstnání. Dobrovolnictví může být jednorázové i opakované. Společnost umožňuje praktikantům a stážistům získávat potřebnou praxi při studiu nebo při účasti na rekvalifikačních kurzech.¹⁶

Tab. 3.1 Složení společnosti v roce 2013

Statutární orgán	
Ředitelka	Marie Tomečková
Správní rada	
předseda správní rady	Ing. Karel Tomeček
člen správní rady	Ing. Karel Tomeček ml.
člen správní rady	Ing. Ludmila Všetulová
Dozorčí rada	
člen dozorčí rady	Mgr. Alžběta Konečná
člen dozorčí rady	MUDr. Božena Tomečková
člen dozorčí rady	Ing. Miloš Slavík

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3 Pečovatelská služba

Pečovatelská služba je zřízena za účelem poskytovat pečovatelské služby občanům se sníženou soběstačností. Tato snížená soběstačnost může být způsobená věkem, chronickým

¹⁵ Informace poskytla Marie Tomečková, ředitelka společnosti. Veselí nad Moravou 3. 11. 2014

¹⁶ Výroční zpráva. *Domácí péče Zdislava*. [online]. 2014 [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://domacipecezdislava.w1.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

onemocněním, či jiným zdravotním postižením. Prostřednictvím pečovatelské služby je klientům umožněno žít důstojně ve svém domácím sociálním prostředí a vyhnout se pobytu v jiných sociálních zařízeních. Pečovatelky pomáhají s chodem domácnosti i s osobní péčí. Služeb pečovatelské služby mohou klienti využívat od 7 do 19 hodin.¹⁷

Cíle pečovatelské služby společnosti jsou následující:

- umožnit klientovi setrvat co nejdéle v domácím prostředí,
- rozvoj a udržení schopností a dovedností klienta,
- udržení sociálních vztahů a kontaktů s okolím,
- podporovat klienta, aby mohl rozhodovat a aktivně se podílet na využívání služeb (s ohledem na jeho zdravotní stav).

Cílová skupina pečovatelské služby jsou senioři, chronicky nemocní a zdravotně postižení občané, kteří nejsou schopni se sami o sebe dostatečně postarat a zajistit si své životní potřeby. Tito občané potřebují pomoc jiné fyzické osoby v jejich přirozeném sociálním prostředí. Služby poskytované společností Zdislava Veselí, o.p.s. je možné kombinovat s péčí rodiny, nebo jiné fyzické osoby, která klienta opatruje. Pečovatelská služba působí nepřetržitě ve Veselí nad Moravou, Velké nad Veličkou, Blatnici pod Sv. Antonínkem, Strážnici a okolních obcích.

Cílovou skupinou nejsou osoby, které jsou schopny se o sebe soběstačně postarat nebo nejsou popsány výše jako cílová skupina. Společnost neposkytuje služby osobám s úplnou ztrátou sluchu a s úplnou ztrátou zraku, jelikož personál nemá v této oblasti potřebné vzdělání. Obdobně je tomu i v případě těžkých mentálních postižení. Pečovatelská služba není rovněž určena lidem, jejichž zdravotní stav by mohl ohrožovat zdraví a život zaměstnanců společnosti. Tyto osoby mohou trpět například přenosným infekčním onemocněním, nebo se mohou chovat agresivně apod. Pečovatelské služby se neposkytují osobám závislým na alkoholu a jiných návykových látkách.

Při poskytování pečovatelských služeb je respektována osobnost klienta bez ohledu na jeho rasu, etnickou příslušnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, politické přesvědčení apod. Společnost respektuje postoje svých klientů ve všech oblastech jejich života a je jim pomáháno bez jakékoli formy diskriminace. Důležitým principem je přistupování ke každému

¹⁷ Výroční zpráva. *Domácí péče Zdislava*. [online]. 2014 [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://domacipecezdislava.w1.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

klientovi individuálně. Každý člověk je jedinečný a každý klient má jiné představy a požadavky na poskytované pečovatelské služby. Pečovatelská služba vždy zohledňuje možnosti a schopnosti klienta a respektuje jeho svobodnou volbu a přání. Společnost se snaží maximálně přizpůsobit zvyklostem klienta, pokud je to v jejích možnostech. Organizace musí respektovat a dodržovat práva svých klientů. Tyto práva plynou z lidského a občanského práva, které jsou upraveny právním řádem a zákony České republiky, ale i vnitřními předpisy organizace. Organizace se chová s úctou ke svým klientům, dbá na zachování lidské důstojnosti a respektuje jejich soukromí. Při poskytování služby dodržuje organizace mlčenlivost.¹⁸

Tab. 3.2 Ceník vybraných služeb v roce 2013

Pečovatelská služba a osobní asistence	Sazba
Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu	120 Kč/hod
Pomoc při osobní hygieně	120 Kč/hod
Poskytnutí stravy	120 Kč/hod
Dovoz nebo donáška jídla	20 - 25 Kč/za úkon
Pomoc při zajištění chodu domácnosti	120 Kč/hod
Praní a žehlení	60 Kč/1 kg
Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím	120 Kč/hod

Zdroj: Vlastní zpracování

3.4 Denní stacionář

Denní stacionář pomáhá všem seniorům a lidem s chronickým duševním onemocněním zachovávat a rozvíjet individuální schopnosti, dovednosti a zájmy v příjemném a klidném prostředí. V denním stacionáři je zajištěn společenský a kulturní život klienta. Tyto služby poskytuje v prostorách ve Veselí nad Moravou, Za poštou 110.

Cíle denního stacionáře si organizace stanovila následovně:

- pomáhat klientovi udržovat a rozvíjet individuální schopnosti, dovednosti návyky a zájmy a dát tak klientovi pocit vlastní hodnoty,
- poskytovat pomoc a podporu při běžných denních úkonech o vlastní osobu a rozvíjet soběstačnost,

¹⁸ Výroční zpráva. *Domácí péče Zdislava*. [online]. 2014 [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://domacipecezdislava.w1.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

- vytváření aktivit pro smysluplné využití volného času tráveného v denním stacionáři,
- účast na kulturních a společenských akcích podle možností klientů,
- udržení a rozšiřování sociálních kontaktů.

Denní stacionář je určen především seniorům, ale mohou jej využívat i lidé s chronickým onemocněním nebo se sníženou soběstačností, kteří potřebují pomoc jiné osoby.

Stacionář není určen osobám, jejichž zdravotní stav vyžaduje speciální ošetrovatelskou péči, nebo pokud je jejich zdravotní stav natolik vážný, že musí být umístěni do speciálního zdravotnického zařízení. Denní stacionář není rovněž určen osobám, které jsou upoutané na lůžko a osobám, které nejsou schopné se do denního stacionáře dopravit ani za pomoci jiné osoby. Tyto osoby však mohou využít služby osobní asistence, kterou společnost v rámci své hlavní činnosti poskytuje. Z hlediska bezpečnosti zaměstnanců organizace neumožňuje společnost využívat služeb denního stacionáře osobám se zdravotním onemocněním, které by ohrožovalo zdraví či život zaměstnanců. Rovněž nejsou klienty osoby s agresivním chováním a osoby závislé na alkoholu či jiných návykových látkách. Obdobně jako v případě pečovatelské služby, tak i v denním stacionáři nemají pečovatelky potřebné vzdělání pro péči o osoby v těžkém stádiu demence, zcela neslyšící a nevidomé, a proto tyto osoby do denního stacionáře nepřijímají.

Při poskytování služeb jsou respektovány postoje klientů v různých oblastech života. Každému klientovi se dostává rovnocenné péče bez ohledu na barvu pleti, sexuální orientaci, etnickou příslušnost, náboženské vyznání, politické přesvědčení apod. Ke každému klientovi je přistupováno individuálně, dle jeho potřeb, schopností a možností. Zaměstnanci se snaží přizpůsobit zvyklostem klienta, pokud je to v jejich možnostech. Při poskytování služeb prostřednictvím denního stacionáře jsou respektována lidská a občanská práva klienta. Tato služba podporuje své klienty ve vyjadřování vlastní vůle v rámci poskytování služby a respektuje přání uživatelů.¹⁹

3.5 Osobní asistence

Úkolem osobní asistence je pomoc seniorům, zdravotně postiženým či jinak dlouhodobě nemocným v péči o vlastní osobu a domácnost v jejich domácím prostředí. Osobní asistence pomáhá klientovi s úkony, které si díky svému zdravotnímu stavu není

¹⁹ Výroční zpráva. *Domácí péče Zdislava*. [online]. 2014 [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://domacipecezdislava.w1.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

klient sám schopen zabezpečit. Společnost se touto cestou snaží vytvářet vhodné podmínky pro zachování důstojného života a udržení a začlenění do společenského a kulturního života dle možností a zájmů klienta. Tyto služby poskytuje společnost ve Veselí nad Moravou a přilehlém okolí, kde tyto služby neposkytují nebo nejsou schopny poskytovat jiné organizace.

Cíle osobní asistence si společnost stanovila takto:

- dát klientovi šanci, aby mohl zůstat v domácím prostředí,
- překonávat problémy klienta spojených s věkem, nemocí či postižením,
- udržet a rozvíjet schopnosti a dovednosti klienta pro důstojný život,
- účast klienta na kulturním a společenském životě.

Cílovou skupinou pro osobní asistenci jsou senioři, osoby s chronickým onemocněním a zdravotně postižené osoby se sníženou soběstačností. Tyto osoby potřebují úplnou nebo částečnou pomoc při běžných úkonech při péči o vlastní osobu nebo o domácnost.

Služby nejsou určeny osobám, které nejsou popsány výše jako cílová skupina. Dále není určena osobám, které jsou plně soběstačné a nevyžadují pomoc jiné osoby. Osobní asistence není poskytována osobám trpícím onemocněním, které by ohrožovalo na životě či zdraví zaměstnance společnosti. Agresivní osoby nebo osoby požívající návykové látky nemohou být klienty z důvodu bezpečnosti osobních asistentů. Služba osobní asistence není rovněž určena osobám s těžkým mentálním postižením a osobám s úplnou ztrátou sluchu a zraku ze stejných důvodů jako je tomu u pečovatelské služby nebo denního stacionáře.

Při poskytování služeb formou osobní asistence jsou respektovány životní postoje klienta. Ke každému klientovi je přistupováno individuálně a žádný klient není diskriminovaný. Společnost dodržuje lidská a občanská práva klienta, která mu byla dána zákony České republiky, ale i vnitřními předpisy společnosti. Osobní asistence podporuje vyjadřování vlastní vůle klienta k poskytovaným službám a respektuje přání klienta. Důležitou součástí při poskytování služeb je úcta ke klientovi a jeho osobním hodnotám. Osobní asistenti dbají na zachování lidské důstojnosti klientů a dodržují mlčenlivost.²⁰

3.6 Ostatní aktivity

Kromě hlavních činností, kam řadíme osobní asistenci, denní stacionář a pečovatelskou službu, organizace poskytuje ještě další služby. Tyto služby nejsou

²⁰ Výroční zpráva. *Domácí péče Zdislava*. [online]. 2014 [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://domacipecezdislava.w1.cz/o-nas/vyrocní-zpravy/>

poskytovány v takovém rozsahu jako vyjmenované činnosti, ale jsou také součástí poskytovaných služeb organizace.

Každou středu pořádá organizace společenskou aktivitu od 9:30 do 10:30, kde může každý občan bez ohledu na věk, přijít trénovat svou paměť a strávit tak příjemné dopoledne. Tyto aktivity pořádá v Domě s pečovatelskou službou ve Veselí nad Moravou, Za poštou 110.

Kromě trénování paměti mohou občané, kteří se starají o své rodinné příslušníky nebo jiné osoby blízké, využít rad svépomocné skupiny – Čaj o páté. Tato akce se koná jednou za čtvrt roku ve spolupráci s Rodinná pohoda Vyškov o.s. ve Veselí nad Moravou, tř. Masarykova 118. Probírá se zde problematika demence a postřehy od osob pečujících o své blízké. Cílem skupiny je podpora a pomoc při náročné péči o své blízké a nalezení řešení v krizových situacích s nemocnými a rodinou. S řešením problémů pomáhají pracovníci, kteří mají praxi v této problematice a jsou zváni nejrůznější hosté. Hosty mohou být zástupci obcí, domovů pro seniory, zkušení pečovatelé apod.

Společnost v rámci usnadnění péče o klienty nabízí zdravotní pomůcky, které v mnohých případech značně usnadňují klientovi život. Mezi nabízené pomůcky patří polohovací postele, chodítka, hole, stolky apod. Za zapůjčení pomůcek klient platí vždy stanovenou částkou na jeden den.²¹

3.7 Postavení na trhu

Společnost Zdislava Veselí, o.p.s. působí na trhu již několik let a za tuto dobu si vybudovala dobrou pověst a důvěryhodnost, která je velmi důležitá pro stabilitu a samotnou existenci společnosti. Společnost poskytuje své služby převážně v Jihomoravském kraji, ale částečně rozšířila svou oblast poskytovaných služeb i do Zlínského kraje. V regionu, ve kterém společnost působí, je poměrně vysoká konkurence v oblasti poskytování pečovatelských a zdravotních služeb.

Konkurencí je pro společnost Zdislava Veselí, o.p.s. především Charita České republiky. Charita je bezesporu nejrozšířenější nestátní neziskovou organizací, která poskytuje sociálně-zdravotní služby. V České republice bylo v roce 2013 celkem 419 středisek zřízených Charitou za účelem poskytovat pečovatelskou službu.²² Ve svém okolí má společnost Zdislava Veselí, o.p.s. celkem čtyři Charity a to ve Veselí nad Moravou, Strážnici,

²¹ Informace poskytla Marie Tomečková, ředitelka společnosti. Veselí nad Moravou 3. 11. 2014

²² Důležité dokumenty. *Charita Česká republika*. [online]. 2015 [cit. 15. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/#Dulezite-dokumenty>

Uherském Brodě a Uherském Hradišti. Postavení Charity v České republice je dáno hlavně historicky. Počátky katolické charity s téměř stoletou historií na území Moravy, Slezska a Čech nalezneme již v roce 1919. Navazuje na bohatou historii péče křesťanů a katolické církve o chudé a trpící obyvatele. Charita zažívala velký rozvoj za první republiky a pomáhala na konci druhé světové války. V době komunismu zažila Charita útlum ve své činnosti. To se však změnilo po skončení éry komunismu a Charita otevřela stovky sociálně-zdravotních služeb na našem území a rozšířila své projekty v zahraničí. Charita rovněž pomáhala při všech větších povodních na území České republiky.²³

²³ Z historie. *Charita Česká republika*. [online]. [cit. 15. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/z-historie/>

4 Analýza hospodaření společnosti Zdislava Veselí, o.p.s.

Tato kapitola je zaměřena na hospodaření společnosti Zdislava Veselí, o.p.s. Analýza hospodaření je velmi důležitá jak pro interní uživatele, tak i pro externí uživatele, kteří přicházejí do styku se společností. Podle výsledků hospodaření se vedoucí pracovníci rozhodují, jak efektivně společnost řídit. Zjišťují a analyzují příčiny vzniku dané situace. Finanční analýza je neodmyslitelnou součástí každého podniku bez ohledu na to, zda je zřízen za účelem dosahovat zisku či nikoliv. Znalost finanční situace usnadňuje rozhodování vedoucích pracovníků při získávání finančních prostředků, při rozhodování o optimální majetkové struktuře a při efektivním využití zisk společnosti. Vzhledem k tomu, že finanční analýza vychází z finančního účetnictví, je zapotřebí, aby podklady pro její vypracování byly zachyceny věrně a poctivě. Pokud by tomu tak nebylo, došlo by ke zkreslení výsledků a posléze k chybnému rozhodnutí vedoucích pracovníků společnosti. Pro analýzu hospodářské situace společnosti jsou použity data z účetnictví za období 2009 – 2013. Společnost Zdislava Veselí, o.p.s. je neziskovou organizací, proto k vyhodnocení finanční situace společnosti byly použity vybrané poměrové ukazatele.

4.1 Výkony společnosti

Tržby za výkony představují vlastní zdroj příjmů a zajišťují společnosti potřebnou stabilitu a nezávislost na ostatních finančních zdrojích. Tato podkapitola je zaměřena na výkony hlavní činnosti v roce 2013 a na jejich srovnáním s ročním průměrem.

Společnost Zdislava Veselí, o.p.s. poskytuje své služby ve 27 obcích ve svém okolí. Společnost měla v roce 2013 celkem 163 klientů, kterým poskytovala své služby. V tomto počtu nejsou zahrnuty osoby, které využívají zdravotních pomůcek poskytovaných v rámci doplňkové činnosti.

Společnost průměrně za rok rozveze 23 078 obědů. Této služby však postupně využívá stále méně občanů. V roce 2013 společnost rozvezla jen 16 456 obědů. Předpokládá se postupné snižování i v následujících letech. Důvodem ke snižování rozvozu obědů je skutečnost, že pečovatelky mohou pomáhat s přípravou a podáváním stravy klientům v domácím prostředí, pokud si to přejí.

Pečovatelky doprovází své klienty k lékařům, na úřad či na jiné instituce v průměru ve 129 případech za rok. Za sledovaný rok 2013 se tento počet jen nepatrně zvýšil na 134 návštěv u lékaře či jiných institucí.

Pečovatelky pomáhají s chodem domácnosti a při osobní hygieně v průměru 6 508 hodin ročně. V roce 2013 poskytovaly pečovatelky tuto službu 7 125 hodin. Ačkoliv se tento počet hodin jeví jako zvýšení oproti průměru, je skutečností, že v roce 2012 bylo odpracováno v domácnostech o 1 236 hodin více. Pokud se situace výrazně nezmění, lze předpokládat i v dalším období pokles odpracovaných hodin v domácnostech. Jelikož je tento výkon stěžejní pro vlastní příjmy společnosti z oblasti poskytovaných služeb v rámci hlavní činnosti, hrozí snížení i vlastních příjmů v budoucím období.

Denní stacionář využívá v průměru 13 klientů. V roce 2013 využilo služeb denního stacionáře celkem 12 klientů. Vzhledem ke konstantnímu vývoji ve využívání této služby se nepředpokládá výrazné zvýšení v počtu klientů, kteří by denní stacionář využívali ani v následujících letech.

Osobní asistence je poskytována v průměru 10 klientům ročně. Ve sledovaném roce potřebovalo osobní asistenci celkem 11 osob. Obdobně jako u denního stacionáře, nelze předpokládat výraznou změnu ani v dalším období.

V průměru se ročně vypere 281 kg prádla mimo domácnost klientů. Prádlo pečovatelky perou v Domě s pečovatelskou službou ve Veselí nad Moravou, kde je i poskytována služba denního stacionáře. Ve sledovaném roce bylo vypráno celkem 225 kg prádla, což je o něco méně než průměr, ale vzhledem ke klesajícímu trendu ve využívání této služby můžeme předpokládat i v následujícím období opětovné snížení. Důvodem k poklesu ve využívání této služby je i skutečnost, že si klienti raději pořídí pračku do domácnosti a pečovatelka pere prádlo u klientů. Ovšem této služby není využíváno ve velkém rozsahu a nemá tedy zásadní vliv na vývoj tržeb.

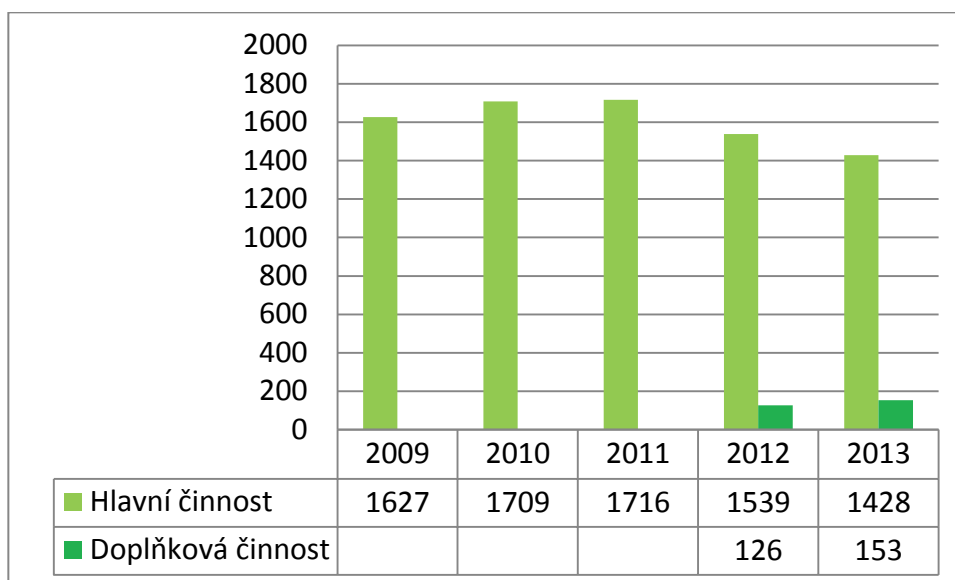
Tab. 4.1 Statistika výkonů společnosti

Služba	2013	Roční průměr
Dovoz obědů	16456	23078
Návštěva lékaře či jiných institucí	134	129
Ostatní pomoc v domácnostech v hod.	7125	6508
Denní stacionář	12	13
Osobní asistence	11	10
Praní prádla v kg	225	281

Zdroj: Vlastní zpracování

Od roku 2009 do roku 2011 tržby za výkony, které jsou předmětem hlavní činnosti společnosti, pomalu rostou. Tento trend je dán hlavně vzrůstajícím počtem odpracovaných hodin u klientů v domácnosti. Současně v tomto období klesá dovoz obědů do domácností a zpomalují tento růst. Tržby z výkonů od roku 2011 pozvolna klesají. V tomto roce činily celkové tržby za výkony celkem 1 716 tis. Kč a v roce následujícím 1 539 tis. Kč. V roce 2013 tvořily tržby za výkony celkem 1 428 tis. Kč, což je o 111 tis. méně než předešlý rok. Toto snížení je spojeno s klesajícím počtem odpracovaných hodin u klientů v domácnosti. Vzhledem k tomu, že velkou část tržeb výkonů tvoří právě odpracované hodiny u klientů, je snížení těchto hodin jednou z příčin poklesu tržeb v roce 2013. Dalším důvodem je i značné snížení rozvozu obědů, kdy došlo k výraznému snížení oproti ročnímu průměru.

Obr. 4.1 Vývoj tržeb za výkony v hlavní a doplňkové činnosti v tis. Kč za období 2009 - 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

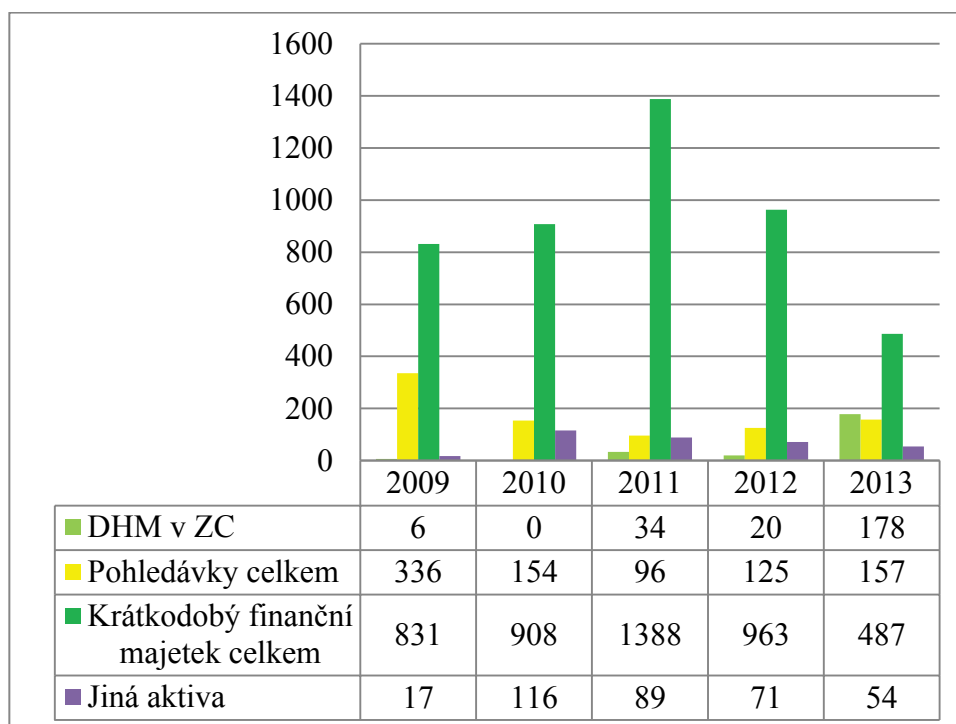
Od roku 2012 společnost provádí i doplňkovou činnost. Tržby z této činnosti částečně kompenzují rozdíl vzniklý od roku 2011 v hlavní činnosti, kdy tržby postupně klesají. Naopak tržby z doplňkové činnosti rostou. Pokud sečteme tržby z doplňkové a hlavní činnosti v roce 2012 a 2013, dostaneme celkové tržby ve výši 1 665 tis. Kč za rok 2012, resp. 1 581 tis. Kč za rok 2013. Pořád je zde rozdíl ve výši 84 tis. Kč, ale tento rozdíl není nijak velký s porovnáním výše tržeb za rok 2013. Pokud by i nadále docházelo ke snižování odpracovaných hodin u klientů a i nadále by docházelo ke snižování dovozu obědů, můžeme předpokládat v následujícím období pokles tržeb za poskytované služby.

4.2 Rozbor aktiv a pasiv

Ve sledovaném období 2009 až 2013 tvoří největší část aktiv především krátkodobý finanční majetek na účtech 211 - Pokladna a 221 – Účty peněžních prostředků. Od roku 2009 do roku 2011 docházelo k nárůstu tohoto finančního majetku. V roce 2011 činil finanční majetek 1 388 tis. Kč. Naopak pohledávky od roku 2009 do roku 2011 postupně klesaly. Od roku 2011 dochází ke snížení krátkodobého finančního majetku a k nárůstu pohledávek ve lhůtě splatnosti.

Společnost v roce 2009 vykazovala na konci účetního období aktiva v celkové výši 1 190 tis. Kč. V roce následujícím se aktiva nepatrně snížila na celkovou částku 1 178 tis. Kč, což je o 12 tis. Kč méně než v roce 2010. V roce 2011 dosáhla aktiva maximální hodnoty a to ve výši 1 607 tis. Kč. V následujícím roce došlo k výraznému snížení aktiv na částku 1 179 tis. Kč, protože společnost uhradila téměř všechny závazky vůči dodavatelům krátkodobým finančním majetkem.

Obr. 4.2 Vývoj aktiv v období 2009 – 2013 v tis. Kč

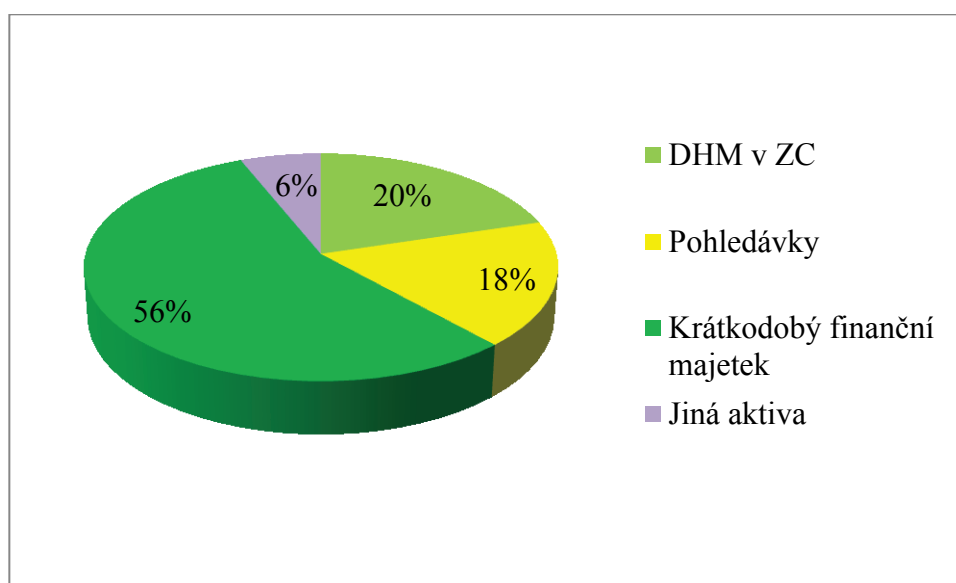
Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost Zdislava Veselý, o.p.s. na konci roku 2013 vykazovala ve finančním účetnictví celkovou hodnotu aktiv ve výši 881 tis. Kč. Rozdíl ve výši aktiv mezi rokem 2012 a 2013 je způsoben snížením krátkodobého finančního majetku na účtech 211 a 221 z důvodu

vyšších výdajů než byly celkové příjmy. Společnost v roce 2013 pořídila osobní automobil, a proto došlo k navýšení dlouhodobého hmotného majetku.

V procentuálním vyjádření tvoří v roce 2013 56 % krátkodobý finanční majetek v celkové výši 487 tis. Kč. Dlouhodobý hmotný majetek tvoří 20 % na celkových aktivech, což představuje 178 tis. Kč. Pohledávky tvoří 18 % na celkových aktivech. Z toho jsou pohledávky za odběrateli ve výši 12 tis. Kč a pohledávky z titulu poskytnutých záloh ve výši 145 tis. Kč. Ostatní aktiva tvoří 6 % z celkových aktiv.

Obr. 4.3 Složení aktiv v roce 2013

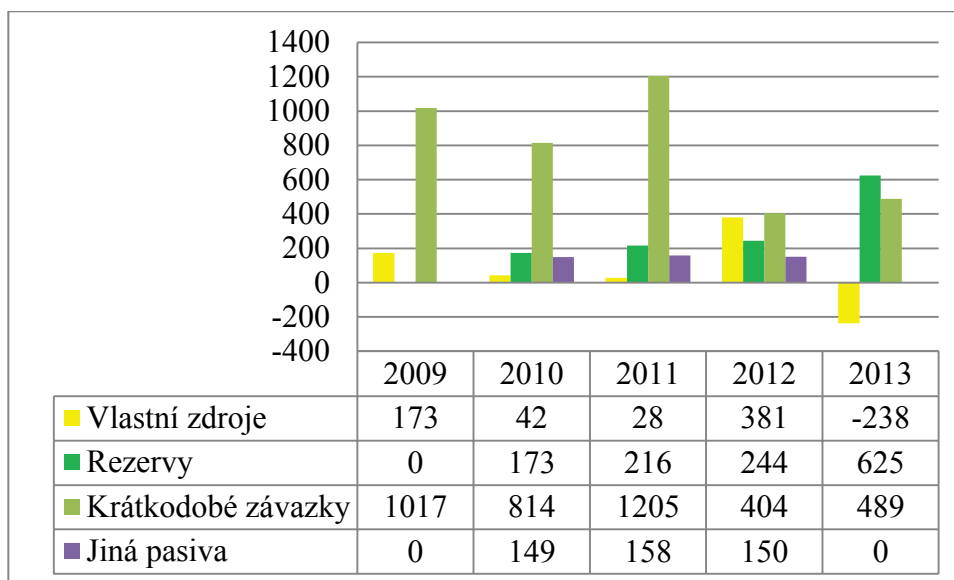
Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost za sledované období nevykazuje žádné závazky po splatnosti. Vlastní zdroje společnosti tvoří účet výsledku hospodaření a zisk či ztráta z minulých let. Cizí zdroje tvoří rezervy, krátkodobé závazky a jiná pasiva. Rezervy společnost vytváří ze zisku a v případě ztráty je tato ztráta z nich financována. Krátkodobé závazky má společnost vůči dodavatelům, zaměstnancům, státu, k rozpočtu územně samosprávním celkům. Do těchto závazků řadíme i jiné závazky a dohadné účty.

V roce 2009 tvořily nejvýznamnější položku pasiv krátkodobé závazky v celkové výši 1 017 tis. Kč. Majoritní částku v těchto závazcích tvořily závazky za dodavateli v celkové výši 484 tis. Kč. Z rezerv a výsledku hospodaření byla uhrazena ztráta z minulých let. V následujícím období se na financování potřeb společnosti podílely cizí zdroje, které měly klesající charakter. Krátkodobé závazky se meziročně snížily o 203 tis. Kč. Opět nejvýznamnější část závazků tvořily závazky za dodavateli ve výši 401 tis. Kč a závazky za

zaměstnanci ve výši 180 tis. Kč. V roce následujícím dochází k výraznému nárůstu krátkodobých závazků na 1 205 tis. Kč. Tento nárůst je způsoben servisními službami ve společnosti. Rezervy byly navýšeny o 43 tis. Kč. V roce 2012 došlo k zaplacení většiny závazků za dodavateli, a tak společnost výrazně snížila cizí zdroje o 781 tis. Kč. Na konci tohoto roku byl konečný stav závazků za dodavateli ve výši pouhých 16 tis. Kč.

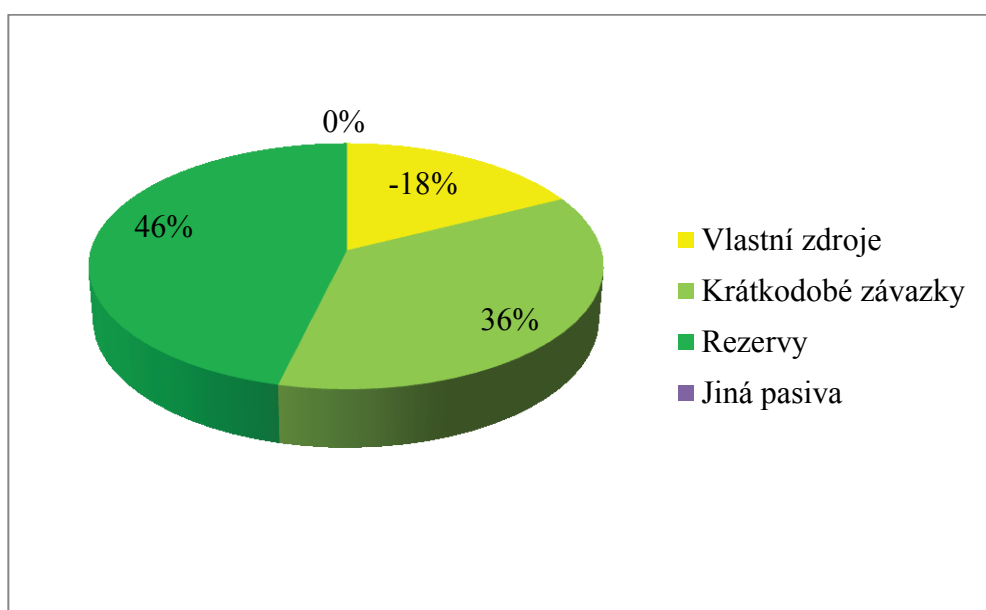
Obr. 4.4 Vývoj pasiv v období 2009 – 2013 v tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost v roce 2013 vykazuje ztrátu ve výši 238 tis. Kč. Tato ztráta tvoří 18 % z celkových pasiv. Vzniklá ztráta bude v následujícím období uhrazena z finančních rezerv, které si společnost vytvořila za minulé období. Rezervy byly navýšeny o 381 tis. Kč ze zisku z roku 2012. Rezervy na konci roku 2013 jsou ve výši 625 tis. Kč a tvoří 46 % z celkových pasiv. Díky tvorbě rezerv se společnost nedostane do finančních problémů a může pokračovat ve své činnosti i v následujícím období. Je však velmi důležité odhalit příčiny této ztráty a zamezit jejímu opakování, které by mělo negativní vliv na budoucí chod společnosti. Proto by se měl management společnosti na tuto oblast zaměřit a řešit ji. Mírný růst byl zaznamenán v cizích zdrojích, kde došlo k navýšení o 85 tis. Kč a tvoří tak 36 % z celkových pasiv.

Obr. 4.5 Složení pasiv v roce 2013

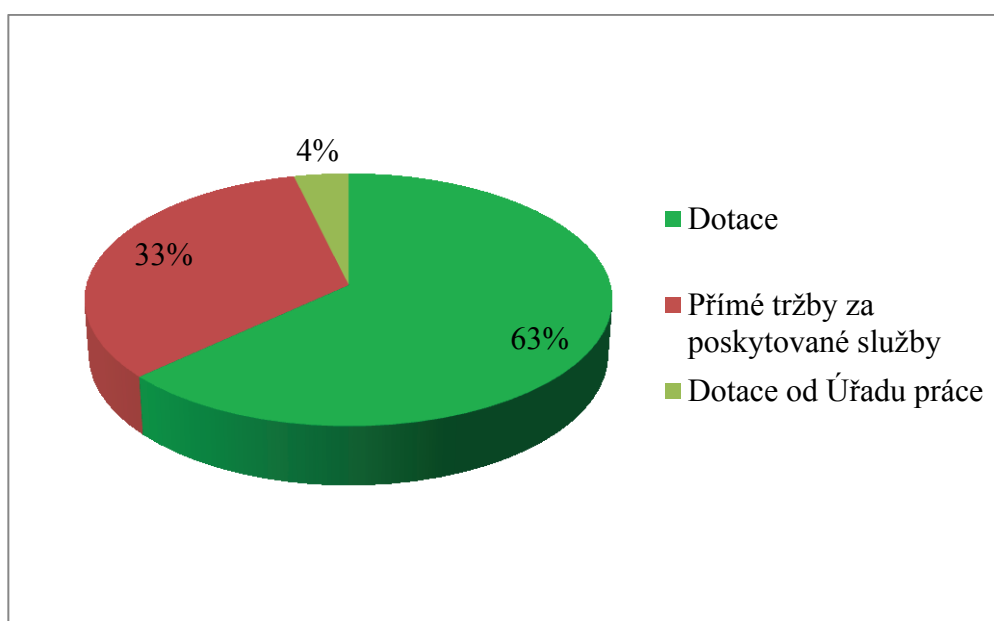

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Výsledek hospodaření

Celkové výnosy společnosti tvoří především dotace a přímé tržby za poskytované služby. Kromě těchto výnosů společnost v roce 2013 zaznamenala mimořádné výnosy od úřadu práce v celkové výši 179 tis. Kč. Tyto peněžní prostředky byly poskytnuty v rámci povinného vzdělávání pracovníků společnosti. Poměrové vyjádření jednotlivých výnosů na celkových výnosech v roce 2013 je zachyceno v grafu, viz Obr. 4.6.

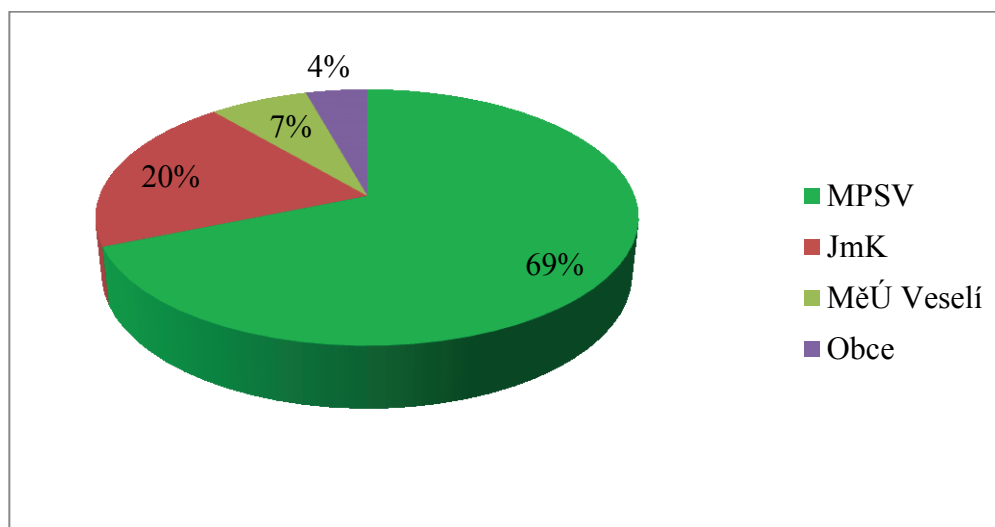
Obr. 4.6 Složení výnosů v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

Dotace společnosti tvoří majoritní zastoupení ve všech letech sledovaného období. Nejvíce peněžních prostředků společnost každoročně získává od Ministerstva práce a sociálních věcí. Další peněžní prostředky poskytuje Jihomoravský kraj a Městský Úřad Veselí nad Moravou. Některé obce, ve kterých společnost poskytuje své služby, poskytují rovněž peněžité prostředky na financování služeb. Tyto částky se pohybují v rozmezí 1 000 – 20 000 Kč za obec. V roce 2013 se na financování podílelo, kromě Městského Úřadu Veselí nad Moravou, celkem 13 obcí, což je o 7 obcí více než v předešlém roce.

Obr. 4.7 Složení dotací v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce peněžních prostředků z poskytnutých dotací používá společnost na financování pečovatelské služby ve výši 2 200 až 2 300 tis. Kč ročně. Finance na denní stacionář se postupně snižují, viz Tab. 4.2. Dotace na financování osobní asistence se pohybuje v rozmezí 300 až 380 tis. Kč.

Tab. 4.2 Dotace v tis. Kč za období 2009 - 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Pečovatelská služba	2307	2265	2269	2292	2207
Denní stacionář	578	509	488	472	429
Osobní asistence	320	321	322	302	379

Zdroj: Vlastní zpracování

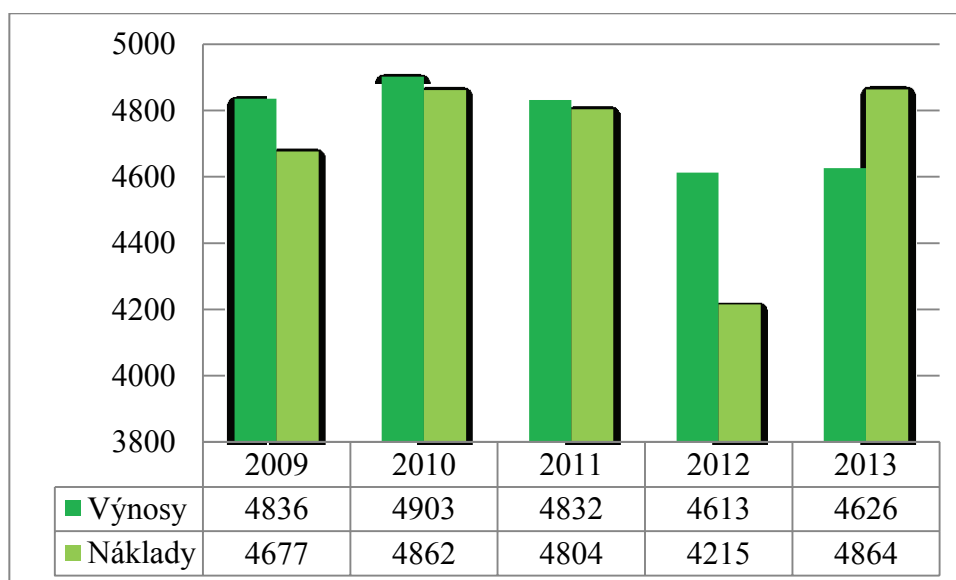
V roce 2010 činily celkové výnosy 4 903 tis. Kč což je o 67 tis. Kč více než v předešlém období. Tento nárůst způsobily především vyšší tržby za poskytnuté služby.

V roce 2011 došlo ke snížení výnosů na celkovou částku 4 832 tis. Kč z důvodu snížení dotací z veřejných rozpočtů o 93 tis. Kč.

V následujícím období došlo ke snížení výnosů na částku 4 613 tis. Kč. Toto snížení o 177 tis. Kč bylo způsobeno nižšími tržbami za poskytnuté služby v rámci hlavní činnosti. V roce 2012 byla zahájena i doplňková činnosti, kde výnosy činily celkem 126 tis. Kč.

V roce 2013 se výnosy z hlavní činnosti zvýšily pouze o 13 tis. Kč na celkovou částku 4 613 tis. Kč. Výnosy za poskytnuté služby klesly o 111 tis. Kč, ale vzrostla částka poskytnutých dotací o 128 tis. Kč. Výnosy z doplňkové činnosti nepatrně vzrostly o 27 tis. Kč.

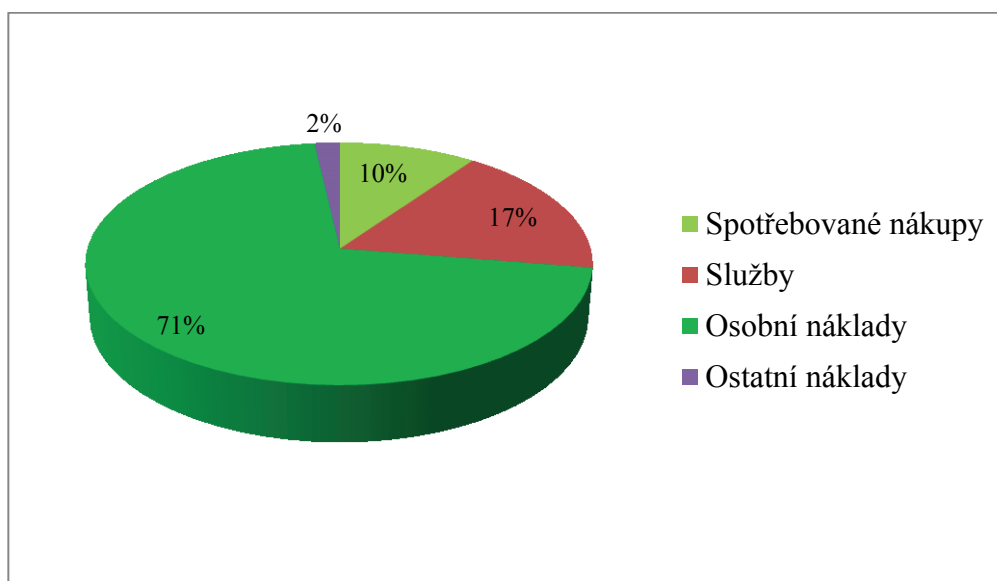
Obr. 4.8 Výnosy a náklady hlavní činnosti za období 2009 – 2013 v tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve sledovaném období tvořily největší položku nákladů především osobní náklady. V osobních nákladech jsou zahrnuty mzdy, zákonné sociální pojištění, zákonné sociální náklady a ostatní sociální náklady. Významným nákladem jsou také služby, kde je zahrnuto nájemné, cestovné, opravy a údržba, náklady na reprezentaci a ostatní náklady spojené se službami. Menší položkou v nákladech tvoří spotřeba režijního materiálu a energie. Složení nákladů se ve sledovaném období neměnilo a jeho složení v roce 2013 je zachyceno v grafu, viz Obr. 4.9.

Obr. 4.9 Složení nákladů v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

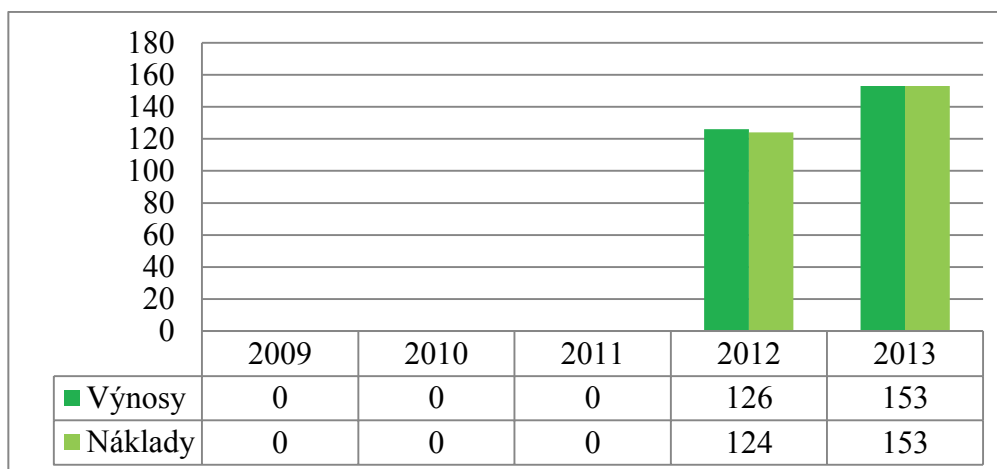
V roce 2010 vzrostly náklady společnosti o 185 tis. Kč. Tento růst způsobily především osobní náklady, které vzrostly o téměř 11 % v souvislosti s rozvojem poskytovaných služeb a rozšiřováním působnosti v regionu. Současně byly náklady sníženy odpisy dlouhodobého majetku o 107 tis. Kč.

V následujícím roce náklady klesly o 1,19 %. Tento pokles byl způsoben nižšími náklady ve službách o 17,48 %, především náklady na přepravné o 191 tis. Kč. Osobní náklady naopak vzrostly o 123 tis. Kč ze stejného důvodu jako v předešlém roce.

V roce 2012 zaznamenala společnost výrazné snížení osobních nákladů o 17,7 %. Toto snížení vedlo k celkovému poklesu nákladů o 589 tis. Kč. Doplňková činnost vykazovala celkové náklady ve výši 124 tis. Kč.

V roce 2013 došlo k navýšení nákladů v oblasti spotřebovaného materiálu a energie o 122 tis. Kč. Současně došlo k růstu osobních nákladů, v souvislosti s posílením a povinným vzděláváním pracovníků společnosti, o 19,29 %, což představuje 556 tis. Kč. Částečně byly tyto náklady hrazeny z dotace od Úřadu práce. Doplňková činnost vykazovala růst osobních nákladů o 36 tis. Kč, současně klesly náklady na energii a režijní materiál o 6 tis. Kč, proto vzrostly i celkové náklady o 29 tis. Kč. Vývoj výnosů a nákladů z doplňkové činnosti je zachycen v grafu, viz Obr. 4.10.

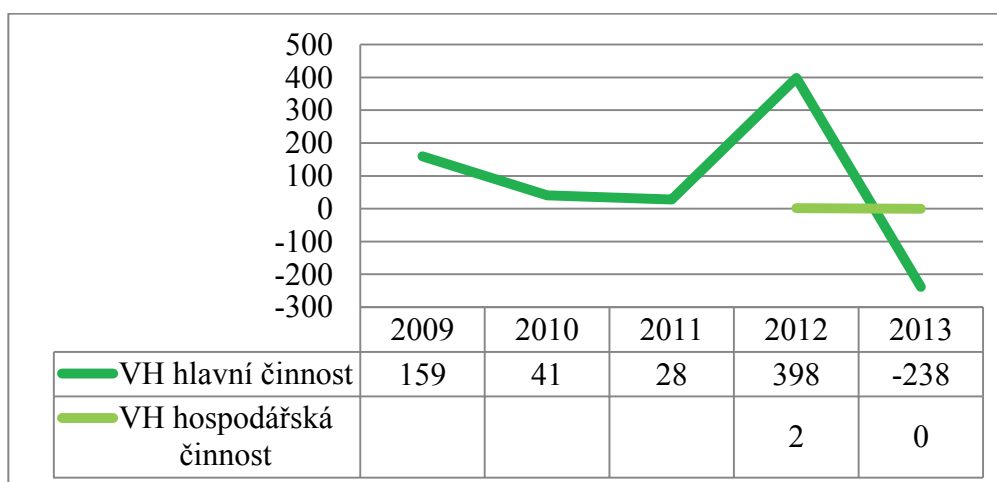
Obr. 4.10 Výnosy a náklady z doplňkové činnosti v tis. Kč za období
2009 – 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

Výsledek hospodaření před zdaněním získáme, když od celkových výnosů odečteme celkové náklady. Jak je již patrné z grafu výnosů a nákladů, viz Obr. 4.8, tak ve sledovaném období 2009 až 2012 převyšovaly výnosy nad náklady. Výjimkou byl pouze rok 2013, kdy převyšovaly celkové náklady nad výnosy, a společnost vykazovala ztrátu. Celkový vývoj výsledku hospodaření je zachycen v grafu uvedeném níže, viz Obr. 4.11. Faktory, které měly vliv na výši výnosů a nákladů jsou popsány výše. Od roku 2009 až do roku 2013 výsledek hospodaření má klesající tendenci. Výjimkou je pouze rok 2012, kdy výsledek hospodaření dosáhl částky 398 tis. Kč. Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti má také konstantní charakter.

Obr. 4.11 Vývoj výsledku hospodaření před zdaněním v tis. Kč za hlavní a
doplňkovou činnost za období 2009 - 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Likvidita

Ukazatel likvidity vyjadřuje schopnost podniku dostát svým závazkům. Likvidita společnosti je velmi důležitá z hlediska finanční rovnováhy. Pokud je likvidita příliš vysoká, znamená to, že společnost váže své finanční prostředky v aktivech, které nezhodnocují finanční prostředky společnosti. Je tedy žádoucí dosahovat přiměřené výše likvidity, která zajistí optimální zhodnocení prostředků a současně bude společnost schopna dostát svým závazkům.

Ukazatel pohotové likvidity je dán poměrem oběžných aktiv snížených o hodnotu zásob ke krátkodobým závazkům.

$$\text{Pohotov\'a likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (4.1)$$

Čitatel by měl mít stejnou hodnotu jako jmenovatel. Pokud čitatel i jmenovatel budou v poměru 1:1, znamená to, že společnost je schopna platit své závazky aniž by musela prodat své zásoby (Růčková, 2010)

Tab. 4.3 Pohotov\'a likvidita

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Oběžná aktiva	1167	1062	1484	1088	644
Zásoby	0	0	0	0	0
Krátkodobé závazky	1017	814	1205	404	489
Pohotov\'a likvidita	1,15	1,30	1,23	2,69	1,32

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost ve sledovaném období dosahuje vyšší hodnoty než jedna. Vyšší hodnota je příznivá pro věřitele. Platební schopnost společnosti je velmi dobrá.

Ukazatel okamžité likvidity je vyjádřen poměrem pohotových platebních prostředků a krátkodobých závazků.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotov\'e platební prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (4.2)$$

Hodnota tohoto ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí 0,2 až 0,5. Hodnota 0,2 je označována jako kritická hodnota a pro společnost je tedy žádoucí se k této hranici nepřibližovat (Růčková, 2010).

Tab. 4.4 Okamžitá likvidita

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Peníze	399	705	1243	330	88
Běžný účet	429	199	142	623	399
Krátkodobé závazky	1017	814	1205	404	489
Okamžitá likvidita	0,81	1,11	1,15	2,36	1,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Za sledované období společnost doporučené rozmezí pro okamžitou likviditu nepřekročila. Můžeme tedy říci, že platební schopnost společnosti je velmi dobrá. V dalším období by společnost neměla mít problém s placením krátkodobých závazků.

Pracovní kapitál společnosti představuje prostředky, které má společnost k dispozici pro svoji provozní činnost. Hodnota pracovního kapitálu by měla být kladná, pokud by hodnota byla záporná, značí to zadlužení společnosti. Pracovní kapitál se vypočte jako rozdíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků.

$$\text{Pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (4.3)$$

Tab. 4.5 Pracovní kapitál

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Oběžná aktiva	1167	1062	1484	1088	644
Krátkodobé závazky	1017	814	1205	404	489
Pracovní kapitál	150	248	279	684	155

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve sledovaném období vykazuje společnost v pracovním kapitálu kladné hodnoty. Nejvyšší hodnoty dosahuje pracovní kapitál v roce 2012, kdy byly splaceny téměř všechny závazky vůči dodavatelům.

4.5 Doba obratu

Schopnost společnosti využívat investované finanční prostředky a vázanost složek kapitálu v aktivech a pasivech měří ukazatel aktivity. Nejčastěji se setkáme s počtem obrátek nebo dobou obratu jednotlivých složek aktiv či pasiv (Růčková, 2010).

Doba obratu pohledávek vyjadřuje, za kolik dní je pohledávka uhrazena odběratelem. Výpočet je vyjádřen počtem pohledávek vynásobeným počtem dnů v roce ke krátkodobým závazkům společnosti.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \cdot 365}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (4.3)$$

Z obecného hlediska se považuje za optimální dobu splatnosti 14 dnů. Hodnota nad 70 dnů je už nežádoucí a mělo by se přistoupit k řešení této situace.

Tab. 4.6 Doba obratu pohledávek

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Pohledávky	336	154	96	125	157
Výnosy	4836	4903	4832	4613	4626
Doba obratu	25	11	7	10	12

Zdroj: Vlastní zpracování

Platby od odběratelů se pohybují v rozmezí 7 až 25 dnů. Můžeme tedy konstatovat, že platební morálka odběratelů je velmi dobrá a nehrozí společnosti finanční problémy vzniklé s pozdními platbami odběratelů.

Doba obratu závazků vyjadřuje, v jakém časovém intervalu hradí společnost své závazky vůči dodavatelům. Doba úhrady závazků by měla být vyšší než doba splatnosti pohledávek. Společnost tak využívá bezúročný dodavatelský úvěr. Výpočet je obdobný jako u obratu pohledávek, pouze za pohledávky jsou dosazeny krátkodobé závazky.

Tab. 4.7 Doba obratu krátkodobých závazků

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Krátkodobé závazky	1017	814	1205	404	489
Výnosy	4836	4903	4832	4613	4626
Doba obratu	77	61	91	32	39

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost hradí své závazky do 91 dnů. Každoročně je doba obratu pohledávek nižší než doba obratu krátkodobých závazků. Společnost tedy čerpá tzv. dodavatelský úvěr.

4.6 Zadluženost

Zadluženost vyjadřuje skutečnost, že aktiva jsou financována z cizích zdrojů. Dlouhodobé aktiva by měla být financována z dlouhodobých zdrojů.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}} \cdot 100 \quad (4.5)$$

Čím vyšší hodnota je, tím vyšší je riziko pro věřitele společnosti.

Tab. 4.8 Celková zadluženost

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Cizí zdroje	1017	1136	1579	798	1114
Celková aktiva	1190	1178	1607	1179	876
Celková zadluženost	85	96	98	68	127

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková zadluženost společnosti je vysoká. Pokud bychom vycházeli z předpokladu, že dlouhodobý majetek je financován dlouhodobými zdroji a oběžná aktiva krátkodobými zdroji, zjistíme, že u společnosti Zdislava, o.p.s., tomu tak opravdu je. Společnost nemá žádný bankovní úvěr či půjčku. Dlouhodobý hmotný majetek se pohybuje v řádu desítek tisíc Kč, který pokryje vlastní kapitál společnosti. V roce 2012 zadluženost klesla, protože byly uhrazeny téměř veškeré závazky vůči dodavatelům. V roce 2013 celková zadluženost vzrostla, protože došlo k poklesu krátkodobého majetku a k růstu cizích zdrojů.

4.7 Rentabilita

Rentabilita neboli výnosnost patří k nejdůležitějším poměrovým ukazatelům podnikatelské činnosti. Rentabilita zkoumá schopnost podniku vytvářet nové zdroje a dosahovat zisku z investovaného kapitálu. Pro výpočet se vychází z výkazu zisku a ztráty a rozvahy. Rentabilita aktiv je dána poměrem zisku před zdaněním a úroky k celkovým aktivům.

$$\text{Rentabilita aktiv} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky}}{\text{aktiva}} \cdot 100 \quad (4.6)$$

Tento ukazatel hodnotí všechny aktivity, bez ohledu z jakých zdrojů jsou financovány. Odráží tedy schopnost majetku vytvářet výdělek. Hodnota rentability aktiv by měla být minimálně 8 % (Grünwald, Holečková, 2007).

Tab. 4.9 Rentabilita aktiv

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Zisk před zdaněním a úroky	159	41	28	398	-238
Celková aktiva	1190	1178	1607	1179	876
Rentabilita aktiv	13	3	2	34	-27

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost efektivně využila svůj majetek k dosažení zisku pouze v roce 2009 a 2012. Nezisková organizace není zakládána za účelem dosahování zisku. Společnost by měla

dosahovat takového zisku, aby byla schopna uhradit veškeré náklady spojené s jejím chodem. Proto nízké hodnoty nehrají významnou roli, nicméně by společnost mohla svůj majetek využívat efektivněji. V roce 2013 vykazovala společnost ztrátu a z tohoto důvodu je hodnota záporná.

V období, kdy společnost provozuje doplňkovou činnost, dosahoval výsledek hospodaření v roce 2012 pouhé dva tisíce Kč a v následujícím roce byl výsledek hospodaření nulový. Z tohoto nebyl proveden výpočet rentability z doplňkové činnosti.

4.6 Zhodnocení situace a návrh řešení

Platební schopnost společnosti je velmi dobrá. Za sledované období nevykazovala žádné závazky po splatnosti. Společnost nemá žádný bankovní úvěr či půjčku, které by výrazně zvyšovaly zadlužení společnosti. I když společnost v roce 2013 vykazovala ztrátu, je schopna ji uhradit z rezerv, které tvořila ze zisku v předešlém období a které společnost tvoří na krytí případné ztráty. Lze tedy konstatovat, že společnost hospodaří se svými prostředky dobře a v následujícím období nebude mít problémy dostát svým závazkům. Odběratelé platí pohledávky do 30 dnů, což je pro společnost velmi dobrá skutečnost.

Výkony společnosti se s počtem odpracovaných hodin u klientů neustále snižují. Rozšíření oblasti působnosti v regionu by společnosti přivedlo větší počet klientů. Společnost jistě získává klienty na doporučení stávajících klientů, ale vzhledem ke klesající tendenci odpracovaných hodin v domácnostech, je tento způsob pomalý a neefektivní. Klienty by společnost mohla získat především formou reklamy. Reklama by mohla být formou letáků u lékařů nebo ve zdravotnickém zařízení. Potencionální klienti by měli možnost se informovat o službách nabízených společností Zdislava Veselí, o.p.s. Dalším způsobem jak zvýšit výkony, by mohlo být zřízení dalšího denního stacionáře v jiné obci či městě.

Pro společnost by bylo přínosem, kdyby rozšířila působnost doplňkové činnosti i do jiných krajů a tím zvýšila tržby z této činnosti.

Využívanou metodou, jak zvýšit výsledek hospodaření je snížení nákladů. Tato varianta však u sledované společnosti nebude efektivní, protože snížení nákladů by vedlo ke snížení kvality poskytovaných služeb.

5 Závěr

Cílem práce bylo charakterizovat obecně prospěšnou společnost z pohledu legislativy nestátních neziskových organizací. Dále bylo cílem popsat konkrétní obecně prospěšnou společnost Zdislava Veselí, o.p.s. a následně provést analýzu hospodaření této neziskové organizace za období 2009 až 2013. Práce je členěna do tří základních kapitol, které jsou členěny do jednotlivých podkapitol.

V první části byla charakterizována obecně prospěšná společnost jako celek. Obecně prospěšná společnost není zakládána za účelem dosažení zisku, ale za účelem poskytovat veřejně prospěšné služby. Veřejná prospěšnost nebyla v minulosti upravena v žádném zákoně a její podstata vyplývala jen nepřímo. Od 1. 1. 2014, kdy vešel v platnost nový občanský zákoník, který přesně definuje veřejnou prospěšnost. Zisku může společnost dosahovat pouze v doplňkové činnosti, pokud to ovšem nesníží kvalitu a rozsah poskytovaných služeb. Případný zisk z doplňkové činnosti je pak použit k financování hlavní činnosti.

Dále byla zachycena problematika financování činnosti neziskových organizací a z jakých zdrojů může společnost potřebné finanční prostředky získávat. Byly popsány změny související s novým občanským zákoníkem a rozdíly v oblasti účetnictví a daně z příjmů, které jsou rozdílné od společností zakládaných za účelem dosažení zisku. Byly charakterizovány orgány obecně prospěšné společnosti a jejich práva a povinnosti související s výkonem této činnosti. Byl popsán proces od založení, vzniku a zániku obecně prospěšné společnosti.

Druhá část práce je věnována konkrétní obecně prospěšné společnosti Zdislava Veselí, o.p.s. a charakteristice jejich cílů a poslání. Vybraná společnost poskytuje služby především starším osobám prostřednictvím pečovatelské služby, osobní asistence a denního stacionáře. Tato činnost je pro veřejnost velmi přínosná v souvislosti s globálním problémem stárnutí obyvatelstva.

Ve třetí části práce byla provedena horizontální analýza aktiv, pasiv a výkazu zisku a ztráty z dat získaných z účetních výkazů za období 2009 až 2013. Tržby společnosti plynou pouze z poskytovaných služeb, jelikož předmětem hlavní činnosti není výroba ani prodej zboží. Kromě tržeb za služby získává společnost majoritní část peněžních prostředků prostřednictvím dotací z veřejných rozpočtů. Dále byly popsány náklady, které společnost musí vynakládat na svůj chod. Z analýzy nákladů plyne, že největší část představují právě mzdové náklady. Byl proveden rozbor výsledku hospodaření za sledované období a byly

určeny důvody změn v jeho vývoji. Pomocí vybraných poměrových ukazatelů byla zjištěna likvidita, aktivita, rentabilita a doba obratu pohledávek a závazků společnosti. Podle zjištěných údajů z horizontální analýzy a poměrových ukazatelů byla vyhodnocena finanční situace a stabilita společnosti. Byly navrženy možnosti zlepšení stávající situace vybrané společnosti Zdislava Veselí, o.p.s. a posílení jejího postavení na trhu.

Seznam použité literatury

KOLEKTIV AUTORŮ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, 256 s. ISBN 978-80-7263-675-4.

DVOŘÁK, Tomáš. *Obecně prospěšná společnost*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 124 s. ISBN 978-80-7357-598-4.

TAKÁČOVÁ, Hana. *Účetnictví neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2010. 184 s. ISBN 978-80-245-1664-6.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza*. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. 144 s. ISBN 978-80-247-3308-1.

GRÜNWALD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

MRKVIČKA, Josef a Pavel KOLÁŘ. *Finanční analýza*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2.

DOUCHA, Rudolf. *Finanční analýza podniku: praktické aplikace*. Praha: VOX Consult, 1996. 224 s. ISBN 80-902111-2-7.

ZUSKA, Karel a Matěj, Kliman. *Vybrané aspekty nového občanského zákoníku a jejich dopad na neziskový sektor – část I. – obecně prospěšné společnosti od roku 2014*. [online]. Praha: epravo.cz, 24.5.2013 [cit. 11. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/vybrane-aspekty-noveho-obcanskeho-zakoniku-a-jejich-dopad-na-neziskovy-sektor-cast-i-obecne-prospesne-spolecnosti-od-roku-2014-91487.html>

ČINKOVÁ, Martina. *Ptáte se co je to ústav*. [online]. ZÁKONY V KAPSE.CZ, 26.1.2014 [cit. 1. 2. 2015]. Dostupné z: <http://zakonyvkapse.cz/ptate-se-co-je-to-ustav/>

SENÁT PARLAMENTU ČR. *Návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti*. SENÁT [online].
[cit. 16. 1. 2015]. Dostupné z:
<http://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=69496>

Seznam zkratek

EU – Evropská unie

MěÚ – Městský úřad

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

NOZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

o.p.s. – obecně prospěšná společnost

VH – výsledek hospodaření

VZZ – výkaz zisku a ztráty

z.ú. – zapsaný ústav

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 5. 2015

Monika Dufková

Seznam příloh

Příloha č. 1 Aktiva v tis. Kč

Příloha č. 2 Pasiva v tis. Kč

Příloha č. 3 Horizontální analýza aktiv

Příloha č. 4 Horizontální analýza pasiv

Příloha č. 5 VZZ v tis. Kč

Příloha č. 6 Horizontální analýza VZZ